

BUDAPESTI HÍRMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, PÉNTEK 1925 szeptember 4.

236. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10.

Előfizetési ár negyedévre 135 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lebach-palota)

Szeptember

(+) A nappalok rövidebbek, a nap vesztit hevéből és őszi harmatot hullatnak már az éjszakák. A föld kiadta már az ideai termőerejét, de a gazda nem pihen és élesíti az eke vasát, hogy a humuszt ismét fölbarázdálja és a jövő élet magvát elszórja benne.

Szeptember az évadja a gyermeklélek pedagógiai felszántásának is. A szülők elvezetik gyermekeiket az iskolába és átadják őket a tanári gondviselésnek azaz a kipusztíthatatlan bizakodással, ahogy a földműves minden keserves csalódás ellenére hozzákötő sorsát a véletlen szélsőségeinek kitétt szántóföldjéhez. Ám a gazda leszűri az elmúlt aratás tanulságait, igyekszik a gazdálkodása okszerűségén mutató részeket betölteni és munkája eredményét lehetőleg függetleníteni a csapások esetlegeségeitől, míg a szülők közvéleménye legfeljebb kívánságok és követelések alakjában mutat rá annak szükségére, hogy a közoktatásügyi kormányzat térjen rá végre a tapasztalatok hasznosításának eddig következetesen elkerült útjára.

A kisebbségi iskolázás untig ismert, annyiszor hasztalanul felpanaszolt sérelmein kívül vannak közoktatásunknak olyan fogyatkozásai, amelyek nemzetiségi különbség nélkül az egész ifjuság tanulmányi haladásának, tehát az ország kulturális fejlődésének egyetemes érdekeit veszélyeztetik. Kétségkívül a legfőbb baj volt eddig a közoktatásügynek ép úgy mint a kereskedelemnek, iparnak, mezőgazdaságnak és közlekedésügynek állami igazgatásában is, a politikai szempontok túltengése a szakszerűség rovására. Minden kormányzatnak, amely súlyos pártharcok árán tartja fenn magát, mostohagyermek szokott lenni az állam bevételeit nem gyarapító és hatalmi eszközül csak kevésbé igénybevehető közoktatás. Nincs az országnak az az eldugott kis faluja, amelynek közigazgatási személyzete ne volna teljes, de akárhány olyan iskola van, különösen a Vajdaságban, amelyik felényi tanítónéval indul neki a tanévnek úgy, hogy főtantárgyakat hónapokig nem tanítanak és a gyerekek a szorgalmi idő felét elsétálgatják. Az utóbbi évek egymás sarkába lépett kormányai a jegyzőket és szolgabirákat sietve kicserélték, de a politikailag exponált tanárokat és tanítókat elbocsátották anélkül, hogy állásukat betöltését fontosnak és sürgősnek találták volna.

A „horvát népképviselő” legutóbbi ülésén az új közoktatás-

ügyi államtitkár hangsúlyozta, hogy milyen károszt hagyott hátra Pribicevics a tanügy terén. Radics István jellemző adatként említette föl, hogy Pribicevics három nap alatt háromszáz tanárt és tanítót csapott el. Kell-e az új kormányzó párt e tanúságtételénél nyomatékosabb bizonyíték arra, hogy az iskolai munka eredménytelenségének sem a diákság indispozíciójában, sem a szülői nevelés hézagosságában, hanem a közoktatás központi irányításának lazaságában rejlik a főoka?

Jól esik hinni, hogy a mulasztások és hibák az ország tanügyének nem szervibajai, hanem múló tünetek, amelyekben a belpolitikai helyzet tisztázatlanságának következményei ütköztek ki. A szerb-horvát megegyezés a kormányzatot tartósnak ígérkező parlamenti alapra helyezte és így remény van rá, hogy a reszort-minisztériumok a kitisztult atmoszférában inkább meg fognak felelteni rendeltetésüknek.

A politikum káros hatása az oktatásügyre megnyilvánult rendeletekben, amelyek mindig pontosan kiszámítva, közvetlenül a tanév kezdete előtt, meglepetés-szerűen jelentek meg és az iskola sikeres működésének biztosítására hivatott intézkedésekben, amelyeket elkésve, vagy — egyáltalán nem foganatosítottak. A névvegyelemzési kreáló rendeletekhez nem kellett szakszerűség, csak nemzeti elfogultság, aminek viszonyát a tárgyi igazsághoz és a pedagógiai követelményekhez maguk a horvátok is élénken szemléltető példákhoz ismerheték meg a nacionalista blokk uralma alatt. De nemcsak a nemzeti eszme védelme címén lábra kapott türelmetlenség nehezedett rá az iskolára, hanem az a közömbösség is, amivel a tanügy központi organizációjával összefüggő tennivalókat az illetékes tényezők elhanyagolták és a feladataik becsületes megoldására törekvő tanárokat Sziszifusz sorsára juttatták. A szuboticei középiskolákban tavaly számos fontos tantárgyat vagy nem tanítottak, vagy csak redukált heti óraszámokban adták elő nem szakmabeli tanárok. Ezért a felelősség természetesen nem az iskola vezetését illeti, hanem a minisztérium középiskolai ügyosztályát, amely az iskola előterjesztéseit figyelmen kívül hagyta.

Elsősorban a kultura parlament heverő területeinek megmunkálásához kell hozzáfognia az ország nagy többségét képviselő új kormányának. Ehhez pedig a legelső lépések egyike a tanügyi állapotok rekonstrukciója, hogy

az iskola, minden pedagógiai kelleméssel ellátva, valóban tudást nyújthasson, jellemet fejlesztessen és az ifjuságot a jobb jövő kemény harcsoaivá nevelhesse.

A gazda, ha elverte a jég a termését, a jövő gazdasági évről

jégekárbiztosítást köt. A közvélemény elvárja az új era közoktatásügyi kormányzatától, hogy az elmúlt évek tapasztalatainak okulva, intézményesen be fogja biztosítani az iskolát — a politika jégverése ellen.

Radics elutazik Evien-les-Bainsbe

A népszövetségi konferencia alatt meglátogatja Pasicot
A miniszterelnök teljesen egészséges — Új törvényjavaslatok a parlament előtt

A belpolitikai életben az Evien-les-Bains-i hírek hoztak ma szenzációt, még pedig kellemes szenzációt. Partkülönbség nélkül örömmel konstatálják, hogy a karlsbadi kura és az Evien-les-Bains-i pihenés annyira helyreállította a miniszterelnök egészségét, hogy már semmi akadálya sincs annak, hogy Pasicis újra átvegye a kormány vezetését és a politikai élet irányítását.

A mai nap politikai eseményeiről a következőket jelentik Beogradból:

Zsindelyezik a parlament tetejét

Hogy az őszi parlamenti szesziónra már megindultak az előkészületek, az jóformán alig látszik másból, mint abból, hogy a parlament épülete tele van iparosokkal, tisztogató asszonyokkal. Tatarozzák, tisztogatják a régi épületet, javítják a tetejét. Malteroskannakba, festékesdézskba botlik lépten-nyomon a járókelő. Ez még azokat a képviselőket is visszatartja, hogy bemenjenek a parlamentbe, akik Beogradban vannak.

Egyedül a demokraták dacolnak a nagy takarítás lavínájával. Ők csütörtökön délelőtt is klub értekezletet tartottak a parlamentben. Az ülésen Marinkovics Voja, a volt külügyminiszter referált tengerparti utjáról és a demokratapárt Dubrovnikban megtartott nagygyűlésének sikeréről. Ezen a gyűlésen Buljics Szalib bég, muzulmán képviselő is részt vett s beszédében hangoztatta a demokraták és a muzulmán pártok egyesülésének szükségességét.

A miniszterelnök-helyettes hivatalban

Gyurics Márkó miniszterelnök-helyettes ma délelőtt elfoglalta hivatalát s tanácskozott a Beogradban lévő miniszterekkel. Gyurics Márkó igazságügyminiszter, mint a miniszterelnök helyettese csütörtökön délután feleltette az új politikai államtitkárokat dr. Andrics Vlada agrárreformügyi államtitkár kivételével, aki nincs Beogradban, hanem sarajevói választókerületében tartózkodik. A kormány a miniszterelnök-

helyettes megérkezése ellenére sem tartott minisztertanácsot, főként azért nem, mert a reszort-miniszterek rendkívül el vannak foglalva a távollétükben felgyülemlett teendőik elintézésével. A közeli napokban azonban feltétlenül összeül a minisztertanács, minthogy igen sok sürgős ügy gyűlt össze, amelyek elintézésre várnak.

Cseh és lengyel diplomaták a külügyminisztériumban

Okenszki lengyel követ és Cserny, a cseh követség titkára csütörtökön meglátogatták Markovics Jovánt, a külügyminiszter helyettesét s vele hosszabban tanácskoztak. Politikai körökben úgy tudják, hogy ez a látogatás összefüggésben van a kisantant genfi konferenciájával.

A parlament munkaprogramja

Rövidesen aktualissá válik a nemzetgyűlés munkaprogramjának összeállítása is és a legközelebbi minisztertanácsokon le fogják tárgyalni a parlament elé kerülő törvényjavaslatokat is.

Az első javaslat, amit a parlament letárgyal, a rokkant törvény lesz, ami már keresztülment a bizottságokon, csak a parlamentaris tárgyalása van hátra.

Az új ülészakban a kormány több szociális jellegű törvényt terjeszt be s rövidesen sor kerül a községi törvény letárgyalására is. Ez lesz az első törvényjavaslat, amelyet a radikális párt és a Radics-párt együttesen dolgoz ki annak a javaslat alapján, amit a Radics-párt néhány esztendővel ezelőtt kidolgozott.

Radics Pavle Radics Istvánnál

Radics István, aki néhány napon át a Prpics-családdal a plitvici tavaknál tartózkodott, csütörtökön visszaérkezett Zagrebba. Csütörtökön elutazott Beogradból Zagrebba Radics Pavle agrárreform-miniszter, hogy Radics Istvánnal tanácskozzék. Vele együtt utazott Krnyevics Juraj szociálpolitikai államtitkár is. Radics Pavle azért utazott most Zagrebba, mert arra az időre, amíg Radics István

Genfben tartózkodik, újból Radics Pavle fogja a párt ügyeit vezetni.

Radics István pénteken éjjel indul Genfbe s vele utazik Krnyevics államtitkár is, aki mint szakértő szintén tagja a népszövetségi delegációnak.

Radics meglátogatja Pasicsot

A népszövetség genfi ülése alatt Radics István elutazik Genfből Evien les Bainsbe s meglátogatja Pasicsot. Ez lesz az első találkozás a két partvezér közt.

A látogatás pontos dátumát még nem állapították meg. Ez függ attól is, hogy mikor szándékozik Pasics visszatérni. Pasics programjáról még legközelebbi környezete sincs informálva. A miniszterelnök nem szokta uti programját előre közölni. Mindössze az tájékoztat némiképp, hogy Pasics a királyhoz írt levelében bejelentette, hogy részt akar venni Nyegus Petar hamvainak a Lovcsen-hegyen épült új kápolnában való ünnepélyes át-helyezésénél. Akik legutóbb látták a miniszterelnököt, csodálattal említik, hogy mennyire visszanyerte frissességét, egészségét. Ezt a megállapítást az orvosok is megerősítik s kijelentik, hogy Pasics minden veszedelem nélkül megteheti a hosszú utat.

Pártagitáció Dalmáciában

Splitből jelentik: A spliti Színház-kávéház terraszán szerdán este a független demokrata-párt ülést tartott, amelyen Pribicevics és Grizogono volt miniszterek is résztvettek. Pribicevics hosszabb beszédet mondott, amelyben élesen támadta a megegyezés politikáját, azt erkölcstelennek nyilvánította és kijelentette, hogy ez a politika a valóságban csak a szeparatizmusnak az egész vonalon való propagálását jelenti. Bizonyítékul erre azt hozta fel, hogy a kormány résztvett a horvátországi ünnepségeken, de a hercegovinai felkelés ötvenedik év-

fordulójának megünneplésén, amelyen tízezer ember vett részt, nem képviseltette magát.

A horvátországi tisztviselői kinevezések

Zagrebból jelentik: Macsek Vladko dr. csütörtökön este Beogradból Zagrebbe érkezett. Az újságírók előtte tett nyilatkozata szerint Beogradban a horvátországi tisztviselő-kinevezésekről tárgyalt. A zagrebi rendőrigazgató kinevezése a közel napokban megtörténik. Hir szerint ennek az állásnak legkomolyabb jelöltje Krainz Sándor volt osztrák-magyar hadbíró-százados, aki jelenleg nyugdíjban van és egy zagrebi bank tisztviselője.

A Zajednica nagygyűlése

Zagrebból jelentik: A Hrvat csütörtöki számában vezetőhelyen fel-

hívást intéz a Zajednica híveihez és a horvát nép barátaihoz, hogy szeptember 13-án Splitben jelenjenek meg a párt nagygyűlésén. Ezen a gyűlésen fognak határozni — mondja a felhívás — hogy a horvát népet, amelynek egységét a Radics-párt árulása megbontotta, milyen módon tömörítsék ismét egy táborba. A felhívást Lorkovics, Bazala, Jagatics és Uroics képviselők írták alá. A két utóbbi aláírásból kitűnik, hogy a két disszidens Radics-párti képviselő valószínűleg fuzionálni fog

Zajednicával egy új párt keretében, amelynek programját a spliti nagygyűlésen fogják megállapítani. A többi Radics-párti disszidens dr. Buc képviselő vezetésével valószínűleg külön csoportot fognak alkotni és tovább folytatja a horvát köztársasági parasztpárt megegyezés előtti politikáját.

A szuboticiai rendőrség elkobozta a „Tűzkereszt” című regényt

A könyvkereskedésekben lefoglalták Drasche-Lázár Alfréd könyvének példányait — Mi van a „Tűzkereszt”-ben?

— A szuboticiai főkapitány nyilatkozata —

A szuboticiai rendőrség főkapitánya elrendelte Drasche-Lázár Alfréd *Tűzkereszt* című regényének elkobozását. Szerdán délután detektívek járták végig a szuboticiai könyvkereskedéseket és mindenütt lefoglalták a regény feltalálható példányait. Érdeklődtünk Horvat Cvetko dr. főkapitánynál aziránt, hogy mi tette szükségessé a hat évvel ezelőtti megjelent kötet elkobozását? A főkapitány a rendőrség intézkedéséről a következő magyarázatot adta:

— Drasche-Lázár Alfréd magyar író *Tűzkereszt* című műve 1919-ben jelent meg Budapesten a Franklin-társulat kiadásában. Jugoszláviában ezideig nem árusították, csak nemrégiben került forgalomba és ez teszi most aktuálissá az ellene fogantatott hatósági intézkedést. A könyv ugyanis tele van olyan gy-

lázkodó kifejezésekkel, amelyek sértik a szerbség érzékenységét. Egy-két szó szerinti idézet mutat csak példának. A regény 270-ik oldalán az egyik szereplő ezt mondja: »A szerbek nem szarvasok, hanem vaddisznók, le kell őket puffantani.« A 335-ik oldalon ez áll: »Ugy látszik, hogy igen, — felelte Tursky — mintha egyenesen különék a tisztet azok a szerb kutyák.« És így megy ez tovább, ebben a hangnemben. Természetes, hogy ilyen könyv árusítását nem engedélyezhetjük. Nagy kár, hogy olyan tehetséges író, mint Drasche-Lázár Alfréd ilyen kisiklásokat követ el regényében, amely, amennyire meg tudom állapítani, egyébként igen kitűnően megírt könyv.

A főkapitányi nyilatkozatban csak egyetlen tárgyi tévedés van: az, hogy a *Tűzkereszt* kitűnően megírt

könyv és hogy Drasche-Lázár tehetséges író. Az elkobozott regény szerzője nem is író, egész életében miniszterelnökségi hivatalnok volt, akinek irodalmi ambíciói évtizedekig következetesen hajótörést szenvedtek a magyar lapok szerkesztőinek és a magyar könyvkiadóknak hozzáértésén és jóizlésén. A világháború alatt azonban Drasche-Lázár Alfréd miniszterelnökségi államtitkár lett és ebben a minőségében tőle függött az újságírók katonai felmentésének, illetve bevonulási ügye. Ezt a helyzetet használta föl Drasche-Lázár Alfréd arra, hogy *Tűzpróba* című csapnivalóan tehetségtelen regényét — amelynek a most elkobozott *Tűzkereszt* folytatása — kiadassa az egyik budapesti lapvállalattal szoros összeköttetésben álló könyvkiadóval. A regény a háború végén jelent meg és a katonai fölmentéssel lekötözött irodalmi kritikusok fogcsikorgatva bár, de megírták Drasche-Lázár Alfrédrol, hogy nagyobb író, mint Shakespeare. A ki-presszionált sajtóreklám nagy könyvsikerré tette a *Tűzpróba*-t, a mi ennek íróját arra buzdította, hogy a regény folytatását is megírja. A második rész megjelenésekor azonban már nem volt háború, nem voltak fölmentések és Drasche-Lázár sem volt már mindenható miniszterelnökségi államtitkár. Irodalmi tehetségének, ha ugyan vele kapcsolatban lehet erről beszélni, a *Tűzkereszt* megjelenése volt ilyenformán a tűzpróbája. A könyv írózatosan megbukott, a kritikusok most már nyugodtan és könyörtelenül megírták Drasche-Lázárról, hogy tehetségtelen dilettáns és a shakespearei »Vízkereszt, vagy amit akartok« címnek megszületett a travesztált pendant-ja: a »Tűzkereszt, vagy ezt igazán nem akartuk.« Éppen ezért: a magyar irodalomnak egyáltalán nem sérelme, ha a *Tűzkereszt* című művét bárhol és bárminő indokolással elkobozzák. Ha volna nemzetközi esztétikai rendőrség, akkor rég elkobozták volna már Magyarországon is.

A lovag

Iria: Beréngi János

A komorna gyöngén kopogott és belépett Adél szobájába.

— Kisasszony kérem, a kegyelmes asszony hivatja. — mondja halkán. Ha lehet tessék azonnal jönni.

Alig észrevehető mosoly halványlott az ajkán. Adél ránézett. Nyugodt kék szeme egy pillanatra megakadt a sárga orvosságos üvegén. Megértett mindent. Közömbösen kelt föl, tükröbe pillantott, megvizsgálta a haját. Aztán csendesen kérdezte:

— Nála volt egész éjtel? Nem volt haj?

A komorna fölhuzta a vállát

— Nem. Egész éjtel a közelében voltam. Félélle nyugodan fölült az ágyban. Majdnem egy óráig beszélgetett önmagával. A lovagról suttogott. Söhajtozott és úgy tett mintha sírna. Aztán meggyújtotta a lámpát és írt valamit. Reggel felé kiszedte a vázából az összes rózsákat, maga elé rakta és egyenként letépdeste mindnek a szirmait. Aztán a kisasszonyt emlegette, hogy szeretne mondani valamit. De először a doktorért küldtünk. Énen most van a kegyelmes asszony nál.

Majdnem nevetve mondta az utolsó szót. Adél komoly maradt. Ruháján simított még egyet. Szekrényéből ilatos csipkés fehérkendőt vett ki. Aztán szótlanul indult.

A másik szobában az öreg inas pisz-mogott valamivel és sárga mosolygást vetett Adél elszáhnó alakja után.

— Ugy látszik megint jön a szerelmes lovag. — suttogta a midette forgoló szobalányok. A lány frissen fölkaogott. Lippedt, elfáradt délelőtti muzsikált az öreg butorok között. A fiatal nevetés szinte véresen hasadt bele

a csöndbe és mintha fájdalmat nyilvánított volna az apró finom üveg poharak közé. Adél lábujjhegyen haladt át a szőnyeges termek során. Az utolsó előtti szobában az orvosba ütdött.

— Ép most jövök a betegtől. — szólt halkán az orvos. Nincs semmi különös, minden a régi. A betegség se nem súlyosbodott, se nem javult. Önre is egész bizonyosan a családotti lovag egyforma története vár.

— Biztosra veszem, hogy az — válaszolt csendesen Adél. Ez talán már a tízedik eset. Szomorú is, de mit tegyünk. Már arra határoztam magam, hogy fájdalmat illetőleg vizsgálatást próbálok szerezni a betegnek a lovagiával. Szórol-szóra ismerem a rögöszimévé vált önvadát. A lovag szeretett valakit, ez a valaki hűlen lett és a szegény lovag erre világra ment. Én arra gondolok, hogy az egyszerű meghaladás vagy a különös sopánkodás helyett szemébe mondom a betegnek, hogy kár a lovagért minden fájdalom. A lovag nem ment a halálba, a lovag egy más színél talált boldogságot és elfelejtette a régit. Hátha ez egy józanabb könyvet hoz, vagy más gondolat-változatot, ami fölolvastja az avult gvászterget a lélek fölött.

— Lefelezni a lovagot? — mosolygott az öreg orvos. Nem bízom az eredményben. Ez a fájdalom nem is komoly fájdalom, ez kínos, pulg tenyér, amellyel a betegek is csak úgy simogatják a lelküket, mint az egészségben élők. De azért csak kísérlete meg. Hátha sikerül valahogy levezetni a beteg szívemét ebből a süppedős rögösziméből. Ezzre mégis vigyázzon! Ne kockáztasson szerény véleményemre. Mint kérelmetlenül bizonyosságot, úgy mondom mindent a beteg szemébe. Előnevező esetben végig kell majd halogatnia egy félnapos tiltakozást. Amíg végez, én mindenestre itt maradok.

Adél bólintott és belépett az utolsó szobába.

A kegyelmes asszony az ablaknál állt. Elrévülten nézett az envhe készségeit füstölögő hegyek fölé. Künn a szélid kannyargós utakon már a véres talppal bolyongott az ősz. A beteg meghökkent a zajon, aztán szomorú jóságra változott arccal lépett Adél elé.

— Maga az Adél? Köszönöm, hogy előtt. Maga nagyon jó. Adél és nekem nincs is máshoz bizalmam. Elhatároztam, hogy jószágát teljes őszinteséggel fogom meghálálni. Azért hivatam, hogy mindent elmondjak és lássa, hogy milyen szerencsétlen vagyok. Mondja Adél, hallott már valamit a szomorú lovagról?

A lány halkán válaszolt:

— Hallottam, kegyelmes asszony. Én mindent tudok már.

— Lehet, hogy akkor meséltem is már róla. De most többet, most mindent meg fog tudni. Adél, maga még fiatal és szép is, vigyázzon, az égre kérem, vigyázzon a szívére, de a máséra is. Adja ide a kezét, Adél!

Megfogta a fiatal lány hús, fehér kezét és lassan folytatta, mintha nagy titkot gyónna.

— Elmondom, figyeljen. Ugy kezdődik, mint akármelyik mese. A lovag szeretett, egy vidám teremtet szerett. Rózsákat hordott neki akkor is, amikor sehol a környéken nem volt rózsza. És napról-napra ott ment el a kertje előtt. Amikor nem jöhetett, levelet írt, tüzes piros betűs leveleket. Sokat. És egyszer az életét és a lelkét is elhozta. De akit a lovag szeretett, az egy szívfelet, gonosz teremtet volt. Nem kellett neki a lovag lelke. Az úgy szerette volna, ha az emberek a szívüket tapossák, életüket oltják ki érte. A lovag pedig elment. Elbucszott és elment. De előbb egy fonnyadt virágot küldött a lánynak. A virágban varázserő relett, attól a szívte-

len lány szívet nyert, hogy örökké érezze az aggodást és a félelmet.

— De én még többet mondom. — sugta titokzatosan a beteg. Az a bűnhődő teremtet én vagyok. Csodálkozik, Adél? Mégis úgy van, én üttem őt világra, én üttem a halálba, és nézze itt az utolsó levél és itt van a lovag képe is. Ugy-e ismeri?

— Ismerem. — bólintott Adél.

— És mondja, no mondja, Adél, én nagyon rossz vagyok? Mondja el: ugy-e mégis siratja a lovag azt a szívfelet teremtet, mondja, hogy éhet ő most, hol lehet. Tudja ugy beszéljen, ahogy a multkor. Mondja már, hadd sírom ki magam.

A lány a beteg szemébe nézett.

— Kegyelmes asszony, ezt nem mondhatom. Én a végére jártam mindennek és tudom az igazat. A lovagot nem kell megsírni. A lovag egy más szívfelet keresett, most boldog és nem sír és az elsőt elfelejtette. Az ilyen lovagról beszélni se szabad és ha egyszer boldogtalan lesz, nevetni kell rajta!

A beteg megrökönyödve tekintett föl.

— Adél, maga hazudik. — sziszegte a lány felé.

— Igazat mondom. — válaszolt nagyon nyugodtan a lány. — és csak azt akarom, hogy ne sirassuk azt, aki nem érdemel könnyvet. A lovagot el kell felejtetni. Itt van nálam is a lovag képe és a lovag mosolyog, mert más szívvel él, mert boldog.

A beteg megrökönyödött. Szája elvértelenedett, megrökönyödött, mintha mondan akart volna valamit. Aztán fősikoltott.

— Te hálátlan, te rabló, te gyilkos! Rávetette magát. Mire berohantak a beteg már a földre tebotte a lányt, görcsös sárga mialival a fehér nyakát vérezte, szorongatta Alig tudták kiszabadítani.

KISEBBSÉGI ÉLET

A bukaresti *Dimineata* brassói értesülés alapján azt a feltűnést keltő hírt közli, hogy az erdélyi magyar párt felbontja a csucsaipaktumot, mert az averescanusok nem respektálták az egyezmény kétoldalulag kötelező megállapodásait. A *Dimineata* szerint a magyar pártnak az Averescu-párt magatartásával szemben körvonalazott kifogásai arra irányulnak, hogy a néppárt ahelyett, hogy a közigazgatási reform ellen harcolt volna, támogatta a kormányt; az értekezési törvény ellen sem foglaltak olyan mértékben állást, amely könnyítéseket jelentett volna a kisebbségi iskolákra és végül: az Averescu-párt nem védelmezte meg az irredentizmus vádjával szemben a magyarokat. A *Dimineata* a csucsaipaktum felbontásáról szóló hírével kapcsolatban azt az értesülést is közli, hogy a nemzeti párt bármikor kész magyar párttal olyan megegyezést létesíteni, amely nem viseli magán a paktum jellegét. A lap szerint a közvetítő szerepét Sándor József tölti be, akinek tárgyalásai olyan stádiumban vannak, hogy a megegyezés legkésőbb két hét alatt létrejön. A kolozsvári Keleti Újság munkatársa kérdést intézett Sándor József képviselőhöz, mennyiben felelnek meg a valóságnak a *Dimineata*-nak a nemzeti párttal kötendő megegyezéséről és a csucsaipaktum felbontásáról szóló információi. Sándor József kijelentette, hogy nincs módjában a kérdés egyik ágáról sem nyilatkozni, ami a lap szerint azt jelenti, hogy a *Dimineata* értesülései megfelelnek a valóságnak.

*

A kisebbségi tanítók román vizsgája befejeződött Erdélyben. Négy vármegyéből összesen 245 állami és felekezeti tanítót rendeltek vizsgára. A miniszteri bizottság, mint az eredmény is mutatja, a legnagyobb jóindulattal kezelte a tanítókat, akik közül alig néhány százalék bukott meg. A bizottság méltányolta a felekezeti tanítók védekezését, amely szerint azért voltak készülétnék, mert a felekezeti hatóságok nem értesítették őket idejekorán a vizsgák idejéről, és kimondotta, hogy elbukott tanítók egy év múlva pótvizsgára jelentkezhetnek.

*

A román asszonyok ligájának elnöke Alexandrina G. Cantacuzino asszony a sajtó útján felhívást intézett a kisebbségi nőegyesületekhez, amelyben testvéri munkára hívja fel őket. »Kötelességünk nekünk asszonyokna, akik ebben az országban élünk — mondja a felhívás — hogy küszöböljük ki mindazokat a nehézségeket, amelyek bennünket érválaszthatnak. Mint a nőegyesület világszövetségének alelnöke, úgy a magam nevében, mint a román asszonyok nemzeti tanácsának nevében, Calipso Botez asszony elnökünknek és az egész végrehajtóbizottságnak jóváhagyásával ezennel melegen felhívom az ország valamennyi népkisebbségi nőszervezetét, hogy járuljanak hozzá egy október végén megtartandó összejövetelhez, amelyen adják teljes mértékben tudomásunkra elégedettségüket mind azokban a kérdésekben, amelyek a gyermekek és a nők védelmét, nevelését és iskolai ügyeiket illetik. A lehetőség szerint kíséreljük meg mi, anyák, testvériesen az uttoró munkát egy igazi közeledés felé. Fel vagyok jogosítva erre a felhívásra, mert a nőegyesületek washingtoni nemzetközi kongresszusán különböző panaszokat hoztak tudomásunkra, amelyeket azonban pontosság híján nem tudunk kellően megvizsgálni és az illetékesek tudomására hozni. A sajtó útján tesszük közzé ezt a felhívásunkat, mert nem ismerjük valamennyi népkisebbségi nőegyesület címét, pedig az a kívánságunk, hogy valamennyien részt vegyenek ezen a fontos gyűlésen. Ha a népkisebbségi egyesületek azt kívánják, hogy a gyűlést Erdélyben tartsuk meg, — bár központunk Bukarestben lévén, alkalmasabbnak tartanánk a fővárost a

gyűlés helyéül, — belegeyezzünk abba is, hogy Erdély valamelyik nagyobb városában tartsuk meg összejövetelünket. Abban a reményben, hogy testvéri kezdeményezésünket az összes népkisebbségi nőegyesületek ugyanolyan jó indulattal és megértéssel fogják fogadni, ké-

rem őket, hogy válaszukat az illető nőegyesület címével együtt küldjék el hozzám, mint a nemzetközi tanács alelnökéhez Bustenibe, a Zamora-kastélyba. A címek beérkezése után fogjuk megállapítani az összejövetel pontos dátumát. Alexandrina G. Cantacuzino.»

A fasiszta agitátorok kiutasítására készül Amerika

Véres harcok kivándorolt olasz munkások között

Newyorkból jelentik: Az olasz munkások az Egyesült-Államok területén, úgy mint a többi nemzetiségűek foglalkozási ágaikhoz híven szakszervezetekbe tömörülnek, a melyek a munkások érdekeiért harcolnak. Ez a szervezkedés távol áll minden politikától, csupán gazdasági célokat szolgál. Három hónappal ezelőtt Amerikában megalakították az olaszok a *fasiszta szervezetek* és azon igyekeztek az Olaszországból jött agitátorok, hogy a munkásságot a szakszervezetekből a fasiókba vigyék, kísérletük azonban eredménytelen maradt.

A sikertelen akció a bosszu tüzével töltötte el a jól fizetett ügynököket. Elhatározták, hogy fölbérelt emberekkel megzavarják a munkásság gyűléseit. Amerika több városában történtek olasz munkások által rendezett gyűléseken botrányok és ezek mindegyikét fasiszta agitátorok rendezték meg. Pár nappal ezelőtt Newyorkban történt nagy szabású zavargás. Az olasz munkások egy gyári műhelyben jöttek össze, ahol Vincenzo Vacirca volt szicíliai képviselő, az Amerikába sza-

kadt olasz munkások vezére tartott érdekes előadást. Tiltakozott Mussolini diktatúrája ellen, amely a szabadság hazájában is érezhető káros hatását. Követelte az olasz munkásvezér, hogy az amerikai hatóságok rendszabályozzák meg szigorúan a rendbontó fasisztákat és biztosítsa a gyűlések rendjét. Alig kezdte meg Vacirca a fasiszta politika kritikáját, Alired Consiglio newyorki fasiszta fővezér és Ignatius Revel hirhadt agitátor vezetésével ötven fölfegyverkezett suliarc rontott a helyiségbe és Mussolini életétsével követelte a gyűlés azonnali befejezését.

Consiglio mint egy sebzett országnak üvöltözött és kiadta a parancsot, hogy verjék szét a társaságot. Revolverdörrenések szaggatták meg a nagy lármát, kések villantak elő a zsebekből és pár pillanat múlva három lelőtt és haldozó munkás és tiz, késszurástól vérző ember feküdt a terem padlóján.

Mc Rell rendőrkapitány emberei vetettek véget a véres verekezésnek és a két vezető embert és tiz agitátort letartóztattak.

A Beniczky-ügy második felvonása

Nyilvános tárgyaláson foglalkozott a budapesti törvényszék a tiltott közlés vádjával — Beniczky ismét megtagadta a vallomást — Pénteken hirdetik ki az ítéletet

Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék Török-tanácsa csütörtök délelőtti tárgyalta Beniczky Ödön volt belügyminiszter és Kóbor Tamás »Az Újság« szerkesztőjének bünpörét. Beniczky és Kóbor ellen tudvalevőleg tiltott közlés vétsége miatt indított az ügyészség eljárást azért, mert »Az Újság« 1925. évi március 31-iki számában közölte Beniczky Ödönnek a Somogyi-Bacsó-gyilkosság ügyében tett tanuvallomását.

A tárgyalást Beniczky kormányzó-sértési pörének szerdai zárt tárgyalása után óriási érdeklődés előzte meg. A törvényszék épületében ismét nagy rendőri készültség tartotta fenn a rendet és csak szigorú igazoltatás után lehetett bejutni a tárgyalóterembe. Először Kóbor Tamás érkezett meg védőjével dr. Baracs Marcellel, majd negyedtízkor fogházör vezette fel a tárgyalóterembe Beniczky Ödönt, akinek védelmét dr. Baracs Marcell látta el.

Fél tíz órakor nyitotta meg Török Géza tanácselnök a főtárgyalást. Strache Gusztáv főügyész, a budapesti ügyészség elnöke zárt tárgyalás elrendelését kérte. A bíróság negyedórai tanácskozás után elutasította a főügyész előterjesztését. Felolvasták ezután a vádiratot, amely Beniczky Ödönt, mint szerzőt, Kóbor Tamást mint szerkesztőt tiltott közlés vétségével vádolja, azért mert »Az Újság« március 31-iki számában engedély nélkül nyilvánosságra hozták Beniczkynek a hadbírósgon tett tanuvallomását a Somogyi-Bacsó-gyilkosság ügyében.

A személyi adatok felvétele után az elnök Beniczky kihallgatását kezdi meg.

— Bünsnek érzi magát? — kérde Beniczkytől.

Beniczky: Nem érzem magam bünsnek és a perrendtartás megfelelő szakasza értelmében álllok a vallomástételtől.

Az elnök: Figyelmeztetem annak a

következményeire, ha nem hajlandó vallani.

Beniczky: Elhatározásomon nem vagyok hajlandó változtatni és tisztelettel elálllok a vallomástételtől.

Beniczky kihallgatása ezzel véget ért és az elnök áttért Kóbor Tamás kihallgatására.

— Nem érzem magam bünsnek — kezdte Kóbor vallomását. — Beismertem, hogy én intézkedtem Beniczky kéziratának leadásáról. Amikor azonban ezt tettem, azon a véleményen voltam, hogy ez nem tiltott közlés, mert hiszen Beniczky Ödönt felmentették a hivatali titoktartás alól és a kormány részéről is több ízben kijelentették, hogy a kormánynak nincs a Somogyi-Bacsó-gyilkosság ügyében semmi titkolni valója. Lehet, hogy félreértettem a kormány nyilatkozatát, erről azonban nem tehetek. Bünsnek csak annyiban érzem magamat, hogy nem kérdeztem meg Beniczkyt, vajjon vallomásának leközlésére nem szükséges-e a hadbírósg engedélye.

Kóbor Tamás rövid vallomása után dr. Ágai Bélát, »Az Újság« szerkesztőjét hallgatta ki a bíróság tanuként. Ágai elmondotta, hogy Beniczky, akihez jóbarátság fűzi, neki hozta el a kéziratot, amit ő Kóbor Tamásnak adott át. Hangsúlyozta, hogy a vallomást sem külföldi, sem belföldi lapnak nem adta át.

Felolvasták ezután a dandárparancsnokság ügyészenek mellékelt iratait, valamint Beniczkynek a hivatali titoktartás alól való felmentésére vonatkozó iratot.

Baracs Marcell dr. védő kérte ezután a bizonyítás kiegészítését és Bethlen István gróf miniszterelnöknek, Vass József miniszterelnökhelyettesnek és más politikusoknak a kihallgatását arra vonatkozólag, hogy a kormány a nemzetgyűlésen felszólított mindenkit, hogy a kinek a Somogyi-Bacsó-gyilkosságra

vonatkozó adatok állnak rendelkezésére, jelentkeztek tanuvallomásra. Strache főügyész a bizonyítás kiegészítése ellen szólalt fel, amit a bíróság el is utasított.

Strache Gusztáv főügyész tartotta meg ezután vádbeszédét. Hangsúlyozta, hogy nem lehet vitás, hogy a tiltott közlés vétsége fennforog, csak az a kérdés, hogy a két vádlott közül kit terhel súlyosabb felelősség. Nézete szerint Kóborra hárul a felelősség nagyobb része, mert neki mint újságírónak és a politikában jártas embernek tudnia kellett volna, hogy Beniczky vallomásának leközlése milyen súlyos következményekkel járhat. Nem lehet meg még az a melegsége sem, hogy nem tudja milyen pokoli tervet készít elő Beniczky vallomásának nyilvánosságra hozásával, mert például, hogy egy államot ilyen durván megsértettek volna, mint ahogy Beniczky tette vallomásában. A tiltott közlés iskolapéldája áll fenn ebben az esetben. A vádlottakra az ítéletnek a törvény teljes szigorával kell lesújtani.

Dr. Baracs Marcell védő az ügyész felszólalásával szemben rámutatott arra, hogy a Somogyi-gyilkosság, amely még ma sincs kinyomozva, mennyira igazítja meg mindig a közvéleményt és hogy nem tanácsos ezt az igazságot felderítését akarták tevékenységükkel szelgálni.

— A vádlottak — mondotta — a kormány régi intencióit követve ellenkezésbe jutottak a kormány új intencióival. Ebben talán mégsem a vádlottak bűnösök. A kormány egyenesen felszólította Beniczky Ödönt arra, hogy mondja el mindazt, amit a Somogyi-gyilkosság elkövetésének körülményeiről hivatalos minőségében megtudott. A vádlottak csak kötelességüket teljesítették, a mikor a nyilvánosságot tájékoztatták egy közönséges gyilkosság titkairól, a melyeknek felderítése amellet, politikai vonatkozásai miatt, elsőrendű államérdek. Mindezek alapján kérem védenccim fölmentését.

A bíróság a védőbeszédnek befejezése után elnapolta a tárgyalást és az ítélet kihirdetését péntek délelőtti tizenegy órára tűzte ki.

Olasz támadás a kisantant ellen

Római lap cikke a kisantant nagyarányú fegyverkezéséről

Rómából jelentik: A *Sereno* című lap erősen támadó éü cikket közöl a kisantant hadifelszereléséről. A közleményt a cikkíró grafikon-táblákkal kíséri, hozzáfűzve azt a megjegyzést, hogy a kisantant hadifelszerelési táblázata francia forrásból származik és teljesen megbízható adatok alapján mutatja be azt a félelmetes haderőt, amellyel Franciaország ma Közép-Európában rendelkezik.

Egyetlen pillantás ezekre a rajzokra — mondja a cikk — mindenkit meggyőzhet arról, hogy egyrészt Magyarország szinte megfulladásra van kárhóztatva a kisantant közepén, másrészt azonban kétségtelen, hogy a kisantant ez óriási katonai felkészültsége nemcsak a magyarok ellen irányul, hanem más céljai is vannak. Ezek a célok csupán olaszellenesek lehetnek, mintohgy ezek a hadseregek természetesen nyomást gyakorolnak az Adriai-tengerre.

A római lap cikke élénk feltűnést keltett Beogradban, ahol tisztában vannak azzal, hogy az olasz támadása milyen célokat szolgál épen most a népszövetségi közgyűlés idején.

Tanítói kinevezések és áthelyezések a Vajdaságban

Uj tanfelügyelők nevezett ki a kultuszminiszter

Beogradból jelentik: A közoktatásügyi miniszter a Vajdaság területére a következő tanítókat nevezte ki: Gabrova Nevenkát Szrpszki-Elmirre, Petro-markova Mariját Szrpszki-Mileticsre, Szokarda Trifát Kovacsicára, Sztratimirovics Vandát és Miroslávot Bresztovára, Drdanzski Miriját Melencére, Bogoszávyevics Alexandert Sztrari-Becsejre, Ivánovics Szimát Csesztelekre, Sztéfánovics Emiliát Kovinra, Sztéfánovics Olgát Szrpszki-Itbejre, Melynakov Dimitrijét Csesztelekre, Makszim Szávot Velika-Kikindára, Asztalos Mariját Vladislouveira, Simon Mariát Szomborba, Trkulya Milost Vrsacra, Bólic Kázmért Bánátszka-Szuboticára, Vljakovic Mariát Parabutyra, Parezanovics Szrbo'yubot Gornji-Kovilyra, Negovanovics Darinkát Palánkára, Gligorijevics Verát Szontára, Maglic Ivánkát Szelencére, Kotecz Emiliát Melencére, Jurisics Angelát Pancsevóra.

Allásuktól felmentették: Hollander Róza és Risztics Dimitrije szubotici tanítóképzői tanárokat, valamint Jovanovics András titeli, Milovanov Lyubomir sztaribecseji, Jovanovics Lyubomir vrsaci, Omorac Szvetisláv belacrkvai, Dragin Jovan baranyai kerületi ideiglenes tanfelügyelőket. Helyükbe tanfelügyelőkké a titeli járásba Sztójánovics Milivoj mosorini tanítót, a vrsaci járásba Ribarov Dusan vrsaci tanítót, a belacrkvai járásba Sztéfinovics Milán belacrkvai tanítót, a baranyai járásba Petrovics György belimonasziri tanítót, a novakanizsai járásba Kuzmanov Obrád obilteyevói tanítót, a sztaribecseji és zsablyai járásba Hadnagy Dimitrije sztaribecseji tanítót nevezte ki a miniszter.

Negovanovics Milica tanítónő Dályáról Palánkára, Risztics Darinkát Omolyicéről Belacrkvára, Sztankovics Boszilykát Szrbobránból Nisbe, Tepavcsevics András Nisből Novi-Futokra, Meduriceva Juliát Perlezről Sztrari-Becsejre, Radák Boriszlávot Jase Tomicevórol Melencére, Radák Koszort Jase Tomicevórol Melencére, Davinics Milévát Kovacsicáról Szrpszki-Aradacra, Hajdukovics Nadezdát Tovarisevórol Pancsevóra, Duránovics Viktoriát Uzdináról Pancsevóra, Propst Erzsébetet Zmajeváról Bajmokra, Bringulac Ozrent Palánkáról Tovarisevóra, Zsivanovics Olgát Melencéről Vrsacra, Zsivanovics Bránkót Melencéről Vrsacra, Snajder Martint Tovarisevórol Bácska-Palánkára helyezte át, míg Szilberhorn Lajos veprováci tanítót elbocsátotta állásából a közoktatásügyi miniszter.

Vasuti szabadjegyhamisítót tartóztatott le a beogradi rendőrség

Hatszáz hamis szabadjegy

A beogradi rendőrigazgatóság a közlekedésügyi miniszterium feljelentése alapján néhány héttel ezelőtt szigorú nyomozást indított a vasuti szabadjegy hamisítók ellen. A közlekedésügyi miniszteriumhoz ugyanis feljelentés érkezett, hogy egy magasállású miniszteriumi hivatalnok hamisított szabadjegyeket hoz forgalomba. A rendőri nyomozás megállapította, hogy a vasuti szabadjegyeket Szudár Márkó, vasuti vezérigazgatósági tisztviselő hamisította.

Szudárt néhány hónappal ezelőtt a jegy-osztály vezetésével bízták meg és ily minőségben két hónap alatt több mint hatszáz darab vasuti szabadjegyet hamisított. A rendőrség az ügyvel kapcsolatban több mint husz embert letartóztatott, akikre rábizonyult, hogy hamis szabadjegyekkel utaztak. Szudár Márkó lakásán házkutatást tartottak és több ki nem töltött szabadjegy-nyomtatványt találtak. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást.

„A törvény és a dobrovoljac-szervezet nevében...”

A zsablyai dobrovoljac forrongás — Tizenhét letartóztatottat beszállítottak a noviszádi ügyészséghez

A *Bácsmegyei Napló* tegnapi számában beszámoltunk arról az újabb dobrovoljac forrongásról, amely Zsablyán az agrárrevízió miatt támadt és amelynek folytán a Staribecsejéről hozott csendőrség nagyszámú letartóztatást volt kénytelen foganatosítani.

A zsablyai csendőrség csütörtök délelőtt a noviszádi ügyészség fogházába szállította a következő dobrovoljacokat: Vucsetin Milost, Tesics Velislávot, Pavlov Zsárkót, Dimics Szvetozárt, Dudics Vaszát, Mi'osev Urost, Beljin Szvetozárt, Dudics Rádát, Rajcsevics Milánt, Sovica Jánost, Mijatov Szvetozárt, Malletin Jócát, Cankov Jovant, Paskovics Milánt, Kazimir Milost, Borisev Milánt és Rudics Renát, mert azok a csendőrségnek és Zsablya község elöljáróságának ellenszegültek. A letartóztatott dobrovoljacok valamennyien dobrudzsai származásúak.

Cseszlár Milos zsablyai községi elöljáró tette meg a községi elöljáróság nevében a dobrovoljacok ellen a feljelentést és abban elmondja, hogy Zsablya község elöljárósága a képviselőtestület határozata alapján megbizta őt, továbbá *Krajacsevics Steván* községi pénztárnokot, *Marics Milán* községi írnokot és *Martinics Szlávó* mérnököt, hogy azt a földterületet, amelyet a község bérbeadni akar, mérjék föl. Mikor azonban azokhoz a földekhez értek, amelyeket a dobrudzsai dobrovoljacok önkényesen sajátítottak ki maguknak, a dobrovoljacok botokkal rájuk rohantak és megakadályozták munkájukban. Az egyik vezetőjük a községi küldöttekre támadt és azt kiáltotta:

„A törvény és a dobrovoljac-szervezet nevében felszólítlak benneteket, hogy saját érdekeitekben azonnal hagyjátok abba a földmérést és menjetek el innen, mert ez a föld a mienk és mi annak elvételét nem engedjük!”

Hiába kísérelte meg Cseszlár s a volt bizottság a földmérés folytatását, a dobrovoljacok ellenséges magatartása a munka abbahagyására kényszerítette őket. A bizottság hazatért és megtette a feljelentést.

A dobrovoljacok ezzel szemben homlokellentétes vallomást tesznek. Vezérlük, *Vucsetin Milos* ezeket vallotta:

— Nekünk, dobrudzsai dobrovoljac gyarmatosoknak ezek a földek jogerősen és törvényesen ki lettek osztva, miért is, amikor arról értesültünk, hogy a komisszió künnjár, hogy a földeket tőlünk elvegyék, megbiztak engem, továbbá *Csuresics Milost*, *Pavlov Zsárkót* és *Popov Bránkót*, hogy künn a dobrovoljac földeken, az összes dobrovoljacok nevében közöljük a község küldötteivel, hogy a föld a mienk és azt nekik nem adjuk oda. Egyidejűleg a dobrovoljac szervezet nevében megtiltottuk a további felmérést, mire a bizottság abbahagyta a munkát és eltávozott.

Másnap a csendőrök összefogtak tizenhet közülük és bekisérték Noviszadra. A dobrovoljacok tagadják, hogy erőszakosan léptek föl.

Glumac Bogdán vizsgálóbíró péntek reggel fogja kihallgatásukat eszközölni, mert *Glumac* vizsgálóbíró és *dr. Vukovojac Zsárkó* ügyész csütörtökön a csurogi dobrovoljac ügyben Csurogra szállt ki.

Egy havi fogházra s foglalkozásától eltiltásra ítelt a bíróság egy uzorás zálogháztulajdonost

Gróf és uzorás — 45.000 dináros tartozás után 15.000 dinár és két vagon kukorica volt az egy havi kamat

— Főtárgyalás a szubotici törvényszéken —

Uzorapörben ítélkezett csütörtökön a szubotici törvényszéken *Pavlovics István* törvényszéki elnök büntető tanácsa.

A szubotici államügyészség azzal vádolta *Kiss Ferenc* 58 éves szubotici kereskedő és zálogháztulajdonost, hogy kihasználta *Buessel Raoul* gróf szubotici lakos szorult helyzetét, ennek 44.231 dináros hitelt adott zálog ellenében, havi 10—11 százalékos kamatra. A kölcsönvevő 1924. évi szeptember 1-ig pontosan fizette is a kamatot s amikor már nem tudta tovább fizetni, *Kiss* váltókat kért tőle és pedig 1924. szeptember 1-én 15.000 dináros, október hó 1-én 20.000 dináros váltót azzal, hogy ha nem kapja meg a váltókat, — amelyek kamatfedezetül szolgáltak — az elzálogosított ékszereket, amelyeknek értéke jóval meghaladta a kölcsönvevő összeget, elárverezteti.

Azzal is vádolta az ügyészség *Kiss* Ferencet, hogy 1924. február hó 19-én Szuboticán *Vujan Péter* beogradi kereskedőnek 16.000 dinárt adott kölcsön havi 10 százalékos kamatra, 200 darab részvény elzálogosítása ellenében, amelyek névértéke 50.000 dinárt tett ki. Amikor *Kiss* Ferenc a kölcsönt folyósította *Vujan Péter*nek, előre levont egy havi kamat fejében 1600 dinárt. Ezt az összeget minden hónapban megkapta *Kiss*, s ezzel az adós szorult helyzetét kihasználva, annak anyagi romlását idézte elő.

Ebben a bűnygyben az első főtárgyalást ez év június 23-ra tüzték ki, de akkor nem került sor ítélethozatalra, mert a bíróság a bizonyítás kiegészítése végett újabb tanúk megidézését határozta el és ezért a tárgyalást elnapolta. Az első főtárgyaláson történt meg az, hogy a hallgatóság között véletlenül jelenlevő *Varga József* étermi főpincér fölélt és a hallgatóság pad-

tönyt kiváltott. Amikor a kamatokat nem tudta fizetni, a tartozása egyre szaporodott és rövid idő alatt fölszökött 12.000 dinárra. Egyszer 600, másszor 800 dinár havi kamatot fizetett.

A vádlott tagadja, hogy ő havi 10 százalékos kamatot igényelt. Kamatban, illetékben és minden egyéb jogosított költségben sohasem követelt többet őt százaléknál, a többi őt százalék tőketörlesztés volt. Ennek igazolására bemutatja a bíróságnak üzleti könyveit.

A sértettek ezzel szemben megismétlik, hogy az egész 10 százalékos kizárólag a kamattörlesztésre szolgált, a tőketartozás nemcsak hogy nem csökkent, hanem állandóan emelkedett.

A bíróság — néhány tanu kihallgatása után — déli féltenzékór orakor befejezte a bizonyítási eljárást.

A közvádat képviselő *Gjeneró Márkó* dr. ügyész vádbeszédében rámutatott arra, hogy a bizonyítási eljárás kétségtelenül beigazolta a vádlott bűnösségét. A vádat fenntartja.

Buessel Raoul gróf sértett képviselőjében *Csányi Tibor* dr. kéri a bíróságot, hogy hatálytalanítsa a sértett és *Kiss* között létrejött ügyletet.

Piskulics Zvonimir védő kifejté, hogy ennek az ügynek elbírálásánál a zálogtörvény rendelkezéseit kell alapul venni. Kéri a vádlott felmentését.

A bíróság ezután ítélethozatalra vonul vissza és hosszabb tanácskozás után meghozta az ítéletet, mely szerint a vádlottat bűnösnek mondotta ki uzorára vétségben és ezért egy havi fogházra és 500 dinár pénzbüntetésre ítéli. Kimondotta a bíróság, hogy a *Buessel Raoula* és *Vujan Péter*rel kötött ügyletek semmiek. Ezenkívül a bíróság a vádlottat két évre eltiltja a zálogüzlet gyakorlásától.

Az indokolásban kimondotta a bíróság, hogy a tanuk vallomása által bizonyítva látja az uzoravétség, a bemutatott könyveknek a bíróság nem adott hitelt, mert szemelláthatólag az ellenőrző hatóságok félrevezetésére szolgáltak.

Az ügyész súlyosbításért a vádlott és a védő az ítélet miatt felebbeztek.

A megbilincselts csodarabbi

Friedländer Hermann beszállították a debreceni ügyészség fogházába

A debreceni vizsgálóbíró — mint már megírtuk — annak a gyanúnak az alapján, hogy *Friedländer Hermann* olaszizsakai csodarabbi és családja is tudott a rabbi fiának, *Friedländer Sámuel*nek bankjegyhamisításáról, letartóztatja a csodarabbit és fiát, *Friedländer Chajemet* is. Mindkettőjüket kedden szállították be Debrecenbe megvasalva és a csendőrök a fiával összeláncolt rabbit gyalog kísérték be az ügyészség fogházába.

A vizsgálóbíró azonnal szembesítette a csodarabbit és fiát a már korábban letartóztatott *Friedländer Frigyes* upesti kereskedővel. A szembesítés során *Friedländer Chajem* azt vallotta, hogy a hamis milliós bankjegyeket *Friedländer Frigyes* hozta Olaszizskára és ő is adta át *Friedländer Samunak* forgalombahozatal végett. *Friedländer Chajem* vallomása ellenére *Friedländer Frigyes* továbbra is azt hangoztatta, hogy nem tudja, miért vallanak ellene, mikor egyáltalán nem tett semmit és megmaradt első vallomása mellett, hogy semmi köze nincs a hamis bankjegyekhez, ő rokonainak nem adott át hamispénzt.

A vizsgálóbíró ezután a csodarabbit hallgatta ki, aki tagadta, hogy valami köze volna a hamis milliósokhoz.

A kihallgatás után *Friedländer Hermann* azt kérte, engedje meg a vizsgálóbíró azt, hogy védőügyvédje imakönyveket vihessen be részére, majd sirva kérte, hogy orvosi kezelésben részesülhessen, mert a kiállott izgalmak következtében szivgörcsei vannak. A vizsgálóbíró teljesítette a csodarabbi kérését és gondoskodott az imakönyvek beküldéséről, az orvosi kezelésről és arról, hogy a rabbi rituális kosztot kaphasson.

soraiból közölte, hogy *Kiss* Ferenc neki is uzorakamatra adott pénzt. A hallgatóság közül jelentkező tanu utasították, hogy tegyen az ügyészségen feljelentést, amit az meg is tett.

Pavlovics István elnök fél tíz orakor nyitotta meg a folytatolagos főtárgyalást és a már egyszer kihallgatott gróf *Buessel Raoul* tanuhoz intéz kérdéseket.

A tanu elmondja, hogy földeket vett bérbe, cukorrépa termelés végett. A földek megmunkálásához pénzre volt szüksége. *Kiss*hez fordult és összesen 45.000 dinár kölcsönt vett föl, amire zálogot adott és havi 10—11 százalékos kamatot fizetett. A nagy kamatterher anyagi romlását okozta. Amikor már nem tudta a kamatokat fizetni, *Kiss* váltókat követelt tőle, amiket ő át is adott neki, mert azzal fenyegetőzött, hogy a zálogba tett nagyértékű családi értéktárgyakat elárverezteti. A cukorrépa terméséből akarta lefizetni tartozását, de rossz volt a termés, nem tudott pénzhez jutni és a kamatterher rohamosan szaporodott. Kérte *Kiss*t, hogy adjon halasztást. Ez 1924. szeptember 1-én történt. Ekkor követelte *Kiss* az első, 15.000 dináros váltót és két vagon csöves kukoricát, melyet akkor kellett szállítania, amikor azt *Kiss* kívánja. Eppen ebben az időben eljött hozzá *Horvátov* mérnök és monddta neki, hogy *Vujan Péter* beogradi kereskedő uzorára miatt följelentette *Kiss*t. Erre ő is följelentést tett az ügyészségnek.

Varga József étermi főpincér tanu elmondja, hogy 5000 dinár kölcsönt vett föl *Kiss*től, amire őt öltöny ruhát adott zálogba. *Kiss* Ferenc havi 10 százalékos kamatot számított és előre levont 550 dinárt. A tanu később Karlsbadba ment alkalmazásába, ott beteg lett, de a kamatokat pontosan küldte. Aztán két öl-

Mit láttak a zagrebiek Suboticán?

A magyar szó és a drágaság miatt panaszkodik a Jutarnji List

A lezajlott szuboticiai kiállítás az ország figyelmét egy időre Szubotica felé irányította. A lapok a szokottnál nagyobb mértékben foglalkoztak Szuboticaival. Sajnos, a város magyarságának, amely munkájával és áldozatával tette lehetővé a kiállítás megrendezését, nem sok dőnye van abból, hogy Szubotica így belesodródott a közérdeklődésbe. Alig olvassunk elfogulatlan tudósítást a városról s az ittjárt beogradi és zagrebi újságírók közül senki se vette észre, vagy a mai kurzusban senki se merít megírni, hogy a szuboticiai magyarság lojalis, munkás, áldozatkész s mindezek fejében semmit sem kér, csak egy kis türelmet, igazságos elbánást s kevesebb üldözést.

A sajtó megjegyzéseiből talán legjellemzőbb a zagrebi Jutarnji List cikke. A tekintélyes horvát lap, amely rendszerint objektív szokott lenni, elveszti objektivitását, amikor a szuboticiai magyarokról van szó.

A Jutarnji List a szuboticiai kiállításra kiküldött tudósítója hosszabb cikket ír lapjában szuboticiai benyomásairól. A nem igen hízelgő kritika így hangzik:

»A nagyvásár, a gazdakongresszus, a tanítókongresszus, a közgazdasági miting, a háziipari kiállítás, löversenyek, a vadászgyűlés és sok más attrakció Szuboticaiból, amely rendes körülmények között egy eldugott falu (spalanka) életét éli, forgalmas várost csinált, ahol néhány napon keresztül alig lehetett mozogni és ahol az ország összes vidékeiről idesereglett emberek kavardták. Ez a közel százezer lakosú város, amely normális életében a foglalkozás nélküli embernek borzasztó unalmas, mert nem tudja agyonütni az időt, mindent felkínált, amivel szolgálhatott az idegeneknek. Szubotica ez alkalommal elsősorban meg akarta mutatni gazdasági erejét és csodálatba akarta ejteni a vidéki vendégeket. Mégis, nagyon idegen volt itt számunkra minden. Nem éreztük otthon magunkat.

— Hát itt mindenki magyarul beszél? — jegyezte meg csodálkozva majdnem minden látogató, aki első ízben jött Szubotica-ra. Ennek a városnak 70.000 főnyi szláv lakossága van és mégis magyarul beszél mindenki!

És mégis úgy van a dolog. Az a különbség volt most, hogy az elmúlt napokban aránylag sokkal kevesebben beszéltek magyarul, mint máskor, mert sok volt a vidéki, horvátul beszélő látogató. S mintha Magyarországon volnánk, a kávézó már Szombor tájékán fogad a »kérem« (magyarul) kiáltással. Szubotica pedig egyenesen kihívó magyarságával, nem azért mert magyarul beszél, hanem azért, mert a horvátokra mintegy lenézően tekint. Nagyobb türelmeséget lehetne elvárni a szuboticiai magyaroktól az államnyelvet szemben.

A Vajdaság az állam éléstára. Szubotica a Vajdaság legnagyobb városa. Itt césónak és jónak kell lennie az életnek! Így gondolkodik legalább mindenki, aki nem ismeri ezt a vidéket. Nagy tévedés. Bizony azok, akik ennyi kiállítást, kongresszust és más mutatványt rendeztek, gondoskodhattak volna róla, hogy mindazok, akik Szubotica-t a napokban meglátogatták, ennyire ne csalatkozzanak illúzióikban. A zagrebi vendéglősök és kávéosok liheredtek magas áraikról. Megnyugtatóssukra szolgálhat, hogy vannak még náluk rosszabbak is és pedig a Bácskában, az ország éléstárában. A legközönségesebb marhasült 20 dinár. A legközönségesebb ebéd: borjuslit, ecet és olaj nélküli salátával, amilyent az elsőrendű szuboticiai éttermekben felszolgálni szokás, egy pohár sör és két kenyér: 39 dinár. Hírbavaló a tiltakozás, fizetni muszáj.

A lakások? Ez egyenesen botrány. Csodálatos, hogy azok, akik rendezték ezt a vásárt, nem gondoltak arra, hogy az egész rossz hatást hátra, ha

az embert így fogadják. Mirevaló a sok szórakozás, ha utána nem lehet aludni? Drága pedig minden szórakozás, ha egy magánzóháért éjjelente 113 dinárt és 50 parát kell fizetni. S ezt a szobát a szuboticiai vásár lakáshivatata adja ki. Pedig nem marad más hátra: odamenni vagy a szabadban látni, vagy pedig egy szobába, ahol piszkos ágyakon husz ember fekszik.

A szuboticiai ünnepek például szolgálhatnak arra, hogyan nem szabad ilyesmiféle rendezni. Szubotica éppen ellenkező hatást ért el, amit elérni kívánt. Az, aki már más alkalommal jött Szubotica-ra, megállapíthatta, hogy ez a város még Zagreb-nál is drágább s hogy az drak felett nincs semmiféle ellenőrzés. Az azonban, ami a vásár idején

történt, egyenesen a vendégek kifosztását jelentette. A kellemes benyomások: a városháza szép ornamentikája, a gazdag népművészeti kiállítás, a nagyvásár érdekes mezőgazdasági osztálya, a vajdasági közgazdasági kongresszus nem érdemelte meg, hogy egyesek hasznosulása miatt elvesszenek. Úgyesebb rendezés és a vendégekkel szemben tanusított nagyobb előzékenység sokmindent megmenthetett volna.

Ami a Jutarnji List a szuboticiai drágaságról mond, az majdnem annyira igaz, mint amennyire nem igaz az, hogy Szubotica-n fulteng a magyar szó, a vasúti kalauznak szabad magyarul kérni a jegyet.

Azt nem veszi észre a zagrebi újságíró, hogy a drágaság mérséklésével nem érnek rá nálunk törődni. De próbálja csak meg egy adóktól agyonnyargatott kereskedő magyarul is kiírni a boltjára, hogy mit árul odabent...

A rifkabilok

visszaverték a spanyol offenzívát

A spanyol csapatok súlyos veszteséget szenvedtek

Londonból jelentik: A közös spanyol-francia offenzíva megkezdődött, de rögtön az első nap súlyos vereséget hozott a spanyol hadseregére. Marokkó nyugati partvidékén a spanyolok negyvenezer legionáriust akartak partraszállítani, hogy ezzel a nagy haderővel aztán visszavessék Abd el Krim csapatait. A partraszállítást közel negyven hajóágyú készítette elő, a rifkabilok azonban olyan kétségbeesetten védekeztek, hogy a spanyol seregből egyetlen ember sem tudott partraszállni. A rifkabilok erős ágyútűze olyan pusztítást vitt végbe a spanyol bárkák és hajók között, hogy a spanyolok több ezer halott visszaha-

gyásával kénytelenek voltak visszavonulni. A lapok értesülése szerint a spanyolok vesztesége körülbelül ötezer ember, akiknek legnagyobb része az elsüllyedt hajókkal a tengerbe fulladt.

A francia offenzíva eredményéről még eddig nem érkezett jelentés, de valószínűnek tartják, hogy a spanyolok kudarca után most már a rifkabilok sem érhetnek el Abd el Krim ellen jelentős sikereket. A francia haderő különben a front déli részén próbál előretörni, hogy visszafoglalja azokat a fontos stratégiai vonalakat, melyeket még a múlt hónap elején veszített el.

Két fejszecsapással meggyilkolta az apját

Az elüzlött fiú véres bosszúja — Az apagyilkos önként jelentkezett a csendőrségen

Szentáról jelentik: A szentai határban fekvő Bogaras-pusztának véres szenzációja van: Parti József tizenhét éves földmiveslegény csütörtökön délelőtt orvul megtámadta apját, Parti Elek hatvanegy éves bogarasi gazdálkodót és bestiális kegyetlenséggel meggyilkolta.

Parti József, akit a környéken egyébként csendes természetű fiatalembernek ismertek, már évek óta rossz viszonyban élt apjával. Az öreg Parti rosszul bánt családjával, feleségét és gyermekeit többször bántalmazta, ami a fiatal embert elkésztette. A múlt év decemberében már türelhetlenné vált Parti József helyzete szülei házában. Karácsony előtt történt, hogy apja, mert anyja védelmére kelt, baltát fogott rá és kiütte házából. A fiatalember Harmat Miklós földmivesnél keresett menedéket, azonban néhány hónap múlva tovább állt és a környéken csavargott. Kodden reggel visszatért Bogarasra, de nem mert szüleihez visszatérni, hanem egyik ismerősénél, Terényi Orbánnál húzódott meg. Itt naponta találkozott anyjával és testvéreivel, akik állandóan az öreg Parti rossz bánásmódja miatt panaszkodtak. Szerdán este Parti József megtudta, hogy apja kocsi Csantavérre készül kukoricát eladni. Alig várta ezt a napot, hogy legalább néhány órára visszatérhessen szülei otthonába.

Parti Elek csütörtökön hajnalban el is ment Csantavérre, mire a fiú a kora reggeli órákban hazament. Nyolc óra után azonban anyja és testvérei sürgétésére, akik attól tartottak, hogy Parti Elek visszatér és otthon találja elüzlött fiát, Parti József ismét átment Terényiékhez, de ekkor már megérlelődött

benne a gondolat, hogy apját elteszi láb alól. Terényiék től ellopott egy fejszét és ezután kiment az országutra, ahol lesbeállt a kukoricásban.

Kis idő múlva kocsi közeledett az országúton és Parti József a kocsi utasában apját ismerte fel. Amíg a kocsi a közelbe ért, hogy apja ne ismerje fel, bekötötte fejét zsebkendőjével. Ezalatt a kocsi odaért rejtkehelyéhez, mire előjött a kukoricából, odaköszönt apjának, majd amikor a kocsi elhaladt, hátulról felugrott a saroglyába és mielőtt Parti Elek bármit is észrevett volna, a kabátja alól előrántott fejszével hét ütést mért az idős ember fejére.

Parti már az első ütésre kiejtette kezéből a gyeplőszárat és lefordult az úlérről a kocsiderékba. A lovak közben megbokrosodtak és vadul vágatni kezdtek, úgy, hogy a kocsi ép a ház előtt felborult és Parti Elek véres holtteste leest az ut porába.

A fiú erre a lovak elé ugrott, megfékezte azokat, majd a kocsit visszahozta, a holttestet feltette a kocsiba és behajtott az udvarra.

A kocsizörgésre elősiető házbeliek meglepődve látták, hogy a lovakat Parti József hajítja, aki szinte nevetve mondta:

— Haza hoztam az öregot.

Erre hátranyúlt a kocsiba és leemelte a holttestet a földre. Partiék elé borzalmas látvány tárult. A fejszecsapások teljesen szétrombolták Parti Elek fejét. Az egyik ütés fülig vágta a száját, a bal füle helyén csak egy véres húscomó van, a homloka szétrepedt és a nyíláson keresztül kilocsant az agyvelő.

Valószínű, hogy már az első ütés halálos volt.

Parti József bátyja, Parti Ferenc látva a történeteket, kötéltért futott, hogy öccsét megkötözze és a csendőrségre vigye. A gyilkos fiú azonban kijelentette, hogy amugyis szándékában volt jelentkezni a csendőrségen, mire bátyjával együtt nyomban elindultak a csendőrlaktanya felé.

A csendőrségen, miután megtudták a történeteket, Parti Józsefet letartóztatták és megindították a nyomozást. A nyomozás folyamán a csendőrség a gyilkosságról jelenést tett a szuboticiai ügyészségnek is, amely elrendelte a holttest felboncolását. A boncoló bizottság pénteken délelőtt szállt ki a helyszínre és a pénteki nap folyamán fogták beszállítani a szuboticiai ügyészség fogházába a gyilkos fiút is.

Abd el Krim levelez

„A bika nem fog bennünket szarvára venni“

A rifkabilok vezérének: Abd el Krimnek alakja úgy él az európai újságírók képzeletében, mint aki mindennap legafább is egy fehérbőrűt früstököl. Abd el Krim azonban a valóságban aligha olyan kegyetlen emberevő s nem olyan kulturátlan öslény, mint aminőnek a kuplék és újságcikkek feltüntetik, sőt úgy látszik, hogy a rettegett marokkói törzsfőnök iról babérokra vágyik. Bizonyos, hogy a nevét nagyon szereti nyomtatásban olvasni. Csata közben mindig van annyi ideje, hogy az európai lapok számára nyilatkozatokot írjon. S e tekintetben nem is nagyon válogatós. Nemcsak a világlapok számára nyilatkozik, hanem jelentéktelen lapoknak is juttat eredeti rifkabil nyilatkozatot.

Legutóbb a Deutsche Oesterreichische Tageszeitung című bécsi lap, nyilván bélyeggyűjtési szándékból, nyilatkozatot kért Abd el Krimtől jövő terveire nézve. A felkelő vezér erőteljes stílusban érdekes nyilatkozatot küldött a lapnak. Ezeket írja:

— A legnagyobb nyugalommal várjuk a spanyol-francia offenzívát. Harcolni fogunk, de erőnket nem fogjuk eltékozolni. A bika nem fog bennünket szarvára venni és a levegőbe hajítani. A nagy akció tehát könnyen a pusztalevegőbe való lökés lehet a franciák és spanyolok részéről. Hegységeink megvédenek bennünket és megkönnyítik akcióinkat. Minél inkább előre halad a franciák és spanyolok támadása, annál rosszabb reájuk nézve. A sivatag homokjában nehezen lehet pihenni. Ha ketten huzzák a kötelet és az egyik elengedi, úgy a másik — a földre esik. Éppen ezért a franciák és spanyolok helyesen tennék, ha nem lennének olyan nagyon vérmesek. Egyszer már megmondottam nekik: Szívéliék meg, mit akarok. Adjanak nekünk függetlenséget, lojalisan, minden hátsó gondolat nélkül. Franciaország élvérzik, a glórie utáni vágy könnyen blamáshoz vezet.

— A francia generálisok azonban tájékozatlanok a dühtől. Ki akarnak bennünket irtani, el akarnak minket pusztítani. Könnyűlet nélkül, fogaikat csikorgatva vezetik a háborút. Mindezt a kulturális misszió és a glórie nevében, azonban a megtévesztett és elbódított nép véérével és pénzével.

— Még sohasem állították úgy fejetejére, sohasem becstelentették úgy meg az igazság fogalmát, mint azóta, mióta a francia hatalmasok Poincarétól kezdve, aki ebben iskoftt csinált, a népekre reá kényszerítették a különböző »igazságos« békeszerződéseket.

— A spanyoloknak már hosszabb idő óta adunk leckéket, mint a franciáknak és elégtétellel állapíthatom meg, hogy a spanyolok már tanultak és megégyeztek egyetmást a leckékből. A franciák azonban a maguk bórén akarnak tovább okolni. A franciák még mindig XIV. Lajos rabló-politikájánál tartanak és saját rossz lelkiismeretüket biztonsi szerződésekkel akariák meg-

nyugtató és nem veszik észre azokat a veszélyeket, amelyek világpozíciójukat fenyegetik. Angliának elég dolga van önmagával és így az ő segítségével mindinkább illuzóriussá válik.

— Nem igaz, hogy mi a kulturát fenyegetjük, igaz azonban, hogy lángot gyújtunk, amely felett Németország is megmelegítheti kezét. Erkölcsi igazságunk tudatában kiáltjuk oda mindenki-nek, aki meg akar bennünket semmisíteni: *Jöjjetek!*

A levél után írtve Abd el Krimnek akkor sem kell kétségbeesni, ha elhagyja a hadiszerecsé. Még mindig elmehet — vezércikkírónak.

Kátrányozók

A kátrányozókkal éjféli után egy óra-kor találkoztam, amikor éppen javában kátrányoztak. A hold sütött, a rendőr pontosan helyén állt, csak éppen hátat fordított, amikor a kátrányozók a Karagorgyev-tér sarkán megjelentek számszámokkal: a kátrányos-csőbörrel meg a meszelővel. Létra ezután nem volt náluk, mert most alacsonyabb régiókban: az asztalon dolgoztak. Ezután egyik suboticai könyvkereskedés hirdetését írték a kátrányozók pusztulásra. A hirdetés három sorban, szerb nyelven közli az aszfalt meszelve, fekete alapon, fehér betűkkel, hogy a könyvkereskedésben, melynek neve is az állam egységét hirdeti, mindenféle iskolakönyvek kaphatók. A támadás tehát nacionalista szempontból elég érthetőnek látszott, mert a cég neve a leghazafiasabban cseng, a kormány által engedélyezett iskolakönyvek sem lehetnek bősítő tartalmúak, a hirdetés pedig államnyelven szól. Miért tehát?

Egyébként nem irigyeltem a szegény kátrányozókat. Négyen guggoltak az uccasarkon, a gázlámpa tövében, egy nő és három férfi. A lámpa azonban, úgy látszik, még a holdfény mellett sem nyújtott elég világosságot, mert még külön is világítottak. A gyertyát a nő tartotta. A férfiak közül az egyik a kátrányos csőbört vitte, ketten pedig félelmetes fegyverként lobogtatták a meszelőket. Mikor megpillantották a fehérő hirdetés, felhorkanó csatakiáltással vetették rá magukat. Letérdeltek és kátrányoztak. Szépen, figyelemmel, gondosan, amint lelkes műkedvelőkhöz illik. A hangulatuk után írtve azonban nem nagyon lehettek megelégedve munkájuk eredményével, mert hangosan szidták a kátrányt. A festésen ugyanis átütöttek a fehér betűk, a hirdetés éppen olyan jól olvasható volt, mint a kátrányozás előtt és a buzgó kátrányozók nem jöttek rá, hogy sokkal egyszerűbb lett volna meszelés nélkül leönteni a hirdetés. Másodszer is átfestették tehát, közben pedig nagyokat nyújtózkodtak, mert derekuk alaposan megfájdulhatott a sok hángasztól. Nadrágjuk — szép, sötét ruha volt a férfiakon — piszkos lett a térdeléstől, de ők rendületlenül térdeltek le újra és újra. Szidták a könyvkereskedést, mert ilyen alacsonyra rakta a hirdetés és nem gondolt rájuk. Csak ötszörös átfestés után nyugodtak meg, amikor valóban elfűt a hirdetés és egy nagy, fekete folt maradt csak az aszfaltton. Azután vették a csőbört és meszelőt és mentek tovább, a jól végzett munka büszke tudatában.

A rendőr pedig visszafordult és nézte a nagy, fekete foltot... azután elgondolkozhatott, hogy milyen súlyos feladat is lehet a sovinszta nacionalizmus, amely éjszaka is ilyen nehéz munkát ró híveire. Pedig tévedett, mert ezután egy konkurrens könyvkereskedő-cég megbízásából történt a kátrányozás. A kátrányozók állnacionalisták voltak, akik visszaéltek az igazi kátrányozók presztízsével. Ez az eset egyébként tanulságú szolgálhat a valódi kátrányozóknak, hogy minden új iparnak konkurrensai támadnak, ha csak idejében nem paten-tizoztatják és a közönséget nem figyelmeztetik, hogy óvakodniék az utánzatok-tól! Vigyázat, másolva!

v. h.

A nagyszakácsi csoda

Látogatás az indexre helyezett bucsujáráhelyen

— A faluvégén megjelent Szűz-Mária egy akáca magasba nyúló lombkoronáján, — ez a hír futott szét Nagyszakácsiban néhány hónappal ezelőtt egy vasárnap és azóta az emberek ezrei ostromolják naponta azt a három öregasszonyt, akik esküvel is készek bizonyítani, hogy előttük lebegett a Szűzanya képe.

Az első napokban a falubeliek egyebet sem csináltak, mint körmeneteket, litániákat, majd szerepüket átvették a csoda hírére Nagyszakácsiba özönlött idegenek. A szakácsiak most már csak a pénzt szedik a lakásért, meg az élelemért. A csodahelyet ingyen látogatják. Az üzlet nem rossz: eddig öt-hatszáz ezer ember fordult meg az eldugott faluban

A Szakácsiba vezető országuton való-ságos népvándorlás folyik. Egymást érik az ájtatosan énekelő processziók. Vidékiek. Csak a társzekerek kocsisai nagyszakácsiak. Kocsiszámra szállítják az élelmiszert a környékről, mert a faluban már minden elfogyott. A falu kiürült: felették. Egy csoport az ut szélén áll, kis akáca erdő sarkán, a tömeg izgatottan lökdösődik, egy sapadt fiatal-asszony mozdulatlanul hever a földön: elájult. Az országot egyébként tele van ájult leányokkal, rémlátó gyerekekkel, ideggörcsökben rángatózó öregasszonyokkal. Mind Szakácsiba igyekeztek, de idegeik már az uton felmondta a szolgálatot.

Benn Szakácsiban minden udvar való-ságos táborhely. Minden pajta, fészer, üres istálló zsufolásig megtelt, az udvarokon is kisebb-nagyobb csoportok táboroznak; még mindig új és új társaságok jönnek, könyörögve házalják végig a falut. A legtöbben hiába jár-kálnak, kiszorulnak a szabad ég alá, a csodasátor elé. A „szent helyre“ — amint mostanában hívják. Külföldiek is vannak sokan, Jugoszláviából is, főleg bunyevác asszonyok.

Este, amint besötétedik, mindenki el-

indul a „szent helyre“. A zsufolásig megtelt kis téren újabb ezrek szorítanak helyet maguknak, a sokaság előnti a kápolna falait, a környező réteket, a part tetején elterülő buzatarlót, a szomszéd kerteket. Viaszgyertyák és olaj-mécsek szárai lobbannak fel a sötétben, a sátor környéke fényben uszik, a kápolna csonka falának minden tégláján gyertyák égnek, a fák között, a part tetején az országuton imbolgó fények lobbannak fel. Lárma támad, három-négy férfi kis asztalt hoz elő, kiáltozva törnek utat a tömegen át. A tér közepén felállítják az asztalt, magas, sovány parasztember ugrik a tetejére és beszélni kezd. A csodalátók vezetője szónokol. Fektelenül szenvedélyes, szaggatott mondatokban beszél, kér, tüzel és panaszkodik. A hatóságokra, akik véget akarják vetni a népvándorlásnak.

— Pedig még száz millió sem jött össze — szólja el magát —, holott háromszázmillióba kerülne a kápolna.

Tehát kápolnát akarnak építeni és Szakács bucsujáráhely lesz, mint Mária-Cell és a szakácsiaknak ezennel jobban megy majd a soruk. Nem muszáj külföldi kölcsön után kunyerálni. Ez a legjobb módja a szanalásnak.

Elindulok a falu felé. Hajlott hátú, görnyedt kis öregasszony megy előttem az uton, amint közeledek közzé, hal-lom, hogy magában beszél. Lassan el-érem és megértem a szavát. Az olvasó-iat morzsolja és csöndesen imádkozik. Üdvözlég Mária, Istennek szent anyja, malasztal teljes a Te méhednek gyümölcse, Jézus...

Ugyanúgy, mint Dubrovnikban a nyáron. Ott is így imádkoztak, bucsut jár-tak és közben nőtt az idegenforgalom, megjavult a fürdőszézon. Szerettem volna megmondani az öregasszonynak, de nem mertem. Még agyonverték volna a falubeliek... Hiszen a győri püspök pásztorlevelét sem respektálják, mert humbugnak minősítette a csodát. Nem veszik tudomásul.

a. g.

Szervusz világ — mondotta a halott a hullakocsiban és fölkel

„Aki halott az ne kiabáljon“

A korzó elején ment egy ember; sok helyen volt kiszakadva a ruhája, elől is, hátul is, fenn is, lenn is, egész bátran ki lehet mondani: rongyos volt. Agrul-szakadt volt. Énekelte, hangosan gaj-dolt uccahosszat. Ki énekel a mai világban, hétköznapon? Jeritza meg a részeg ember. Mivel a rongyos ember minden kétséget kizáróan részeg volt, nem lehetett a Jeritza, ez világos. Tehát: alaposan be volt rugva. Jöttek az autók és egyenesen a nótázó bácsikába futottak, akár egy garázsba. De ő nem ugrott félre a világról sem.

— Előttem, hé! — káromkodott a sofőr, mikor hajszályra surolta a kocsi-jával, de a részeg ember hotykén visz-szaféselt:

— Magát büntetik meg érte! — és csak azért is a kerékek előtt lebzelt, hogy majd megpilladt a méregtől az autó dudája. A sok józan, szolid ember mind a hangos részegben gyönyörködött és biztatták, uszították, mint a harapós kutyát. A részeg minden érdeklődést vidám bőbeszédűséggel viszono-zott. Mint egy ur, aki aprópénz helyett bankót ad borraival. Mindenki méltá-nyolta illuminált állapotját és minden ingó lény kitért előle. Az ingatlanok tá-volról csudáltak. Így ért el vándorlá-saiban a Bárány-szálló sarkáig. A részeg ember srégen neki masirozott. Am a Bárány-sarka nem futott meg előle. A rongyos bácsi dühbe gurult:

— Mész a fenébe! — ordított rá és lehajtott fejjel megröhamozta. Persze

Mint a varjak.

Ekkor borzalmas dolog történt. A halottnak vélt ember kinyitotta a szemét. Először az egyik szemével ka-csintott körül, aztán a másikkal.

— Na! — ez volt az első szava a másvilágról.

A nézőknek leesett az álla.
— Hát maga él? — kérdezte a rend-őr sértődötten. És a többiek is mind, direkt rossz néven vették tőle, hogy feltámadt.

— Már mér ne élnek? — képedt el a jóember és le akart mászni a hullakocsiról.

Két markos mentő nyomban torkon-ragadta.

— Nem ugy van az, hé! — ordították dühöngve — ha már meghaltál egy-szer, velünk gyűssz! — és visszatusz-kolták a fekete hullakocsi padjára.

— De én nem vagyok megdögölve! — bömbölt az ál-halott — én haza aka-rok menni! — és majdnem elsírta ma-gát.

Am a mentők könyörtelenek voltak.
— Aki halott az ne kiabáljon! — zug-ták és olyanokat bocsoltak bele, hogy elállt a lélekzete. A végén már csak nyögni tudott, mint egy haldokló. Bele-törődött a sorsába. Kigombolta a kabát-ját és így szólt könyörgő hangon a mel-lette ülő halottfuvározóhoz:

— Kedves főmentő ur!
A mentő meg volt főzve.

— Mitetszik?
— Legyen szíves ezt a csekélységet eljuttatni a feleségemhez — és átadott neki harminckét dinárt és az erkölcsöt bizonyítványát.

— Jó — mondta zordan a mentő.
— És kegyeskedjék közölni vele, hogy utolsó pillanatomban csak rá gon-doltam, meg a Pistire, a kisiukámra — és zokogni kezdett.

A mentő meghökkent és már szere-tett volna megszabadulni a feltámadott embertől.

— Na, szerbuc világ — mondta a rongyos bácsi elzékenyülten bucsut integetve az uccának. Ezzel végignyult a hullakocsi padlóján, behunyta a szemét és erőnek erejével visszatartotta a lélegzetét, hogy ő egy halott.

Ugy kellett karhatalommal lerugni a hullakocsiról. (t. i.)

Tottenért vasuti betörők

Olasz rablók ki akarták fosztani a karlováci vasuti pénztárt

A zagrebi vasuti rendőrség néhány nappal ezelőtt bizalmas értesítést ka-poit, hogy egy jól szervezett nemzet-közi betörőbanda tagjai betörést akar-nak elkövetni a karlováci teherpályaud-var pénztárába. A vasuti rendőrség kö-zölte értesítését a zagrebi rendőrigazga-tósággal, ahonnan dr. Lazsanszki a bü-nügyi osztály helyettes főnöke, Vogt referens és három detektív kimentek Kar-lovcára és ott a pénztár irodájában el-rejtöztek.

Este tíz órakor valóban megjelent két betörő, akik az iroda ablakát benyomvt, bemásztak a pénztárszobába és minköz-láltak. Nehéz börtáskájukból a legjino-mabb furókat szedték elő, amelyekkel néhány perc alatt kilúgták a pénzszek-rény vasfalát. Alig fejezték be ezt a munkát, két detektív egyszerre riasztá revolverlövésüket tett az ajtónyíláson a szobába, mire a betörők riadtan mene-külni próbáltak, de mert látták, hogy a detektívek nagyobb számban vannak, újabb revolverlövésükre megadták ma-gukat. Ezzel azonban a kaland nem ért véget, mert a kívül őrt álló karlováci rendőrök a lövéseket hallva, abban a fel-tetésben, hogy a betörők fegyverrel tá-madtak a zagrebi titkosrendőrökre, el-kezdték a szobába lövöldözni. A hely-zet kritikussá vált, mert attól lehetett tartani, hogy a karlováci rendőrök a betörőkkel együtt a zagrebi detektíve-ket is lelővik. Csak a véletlenül múlt hogy a lövöldözésben senki sem sebo-sult meg. A betörőket letartóztatták.

HIREK

•••

— **A trónörökös születésnapja.** Zagrebből jelentik: Selce községben, ahol Petar trónörökös tartózkodik, nagy előkészületet tettek a trónörökös születésnapjának megünneplésére. A születésnap előestéjén, szombaton faklyásmenetet rendeznek. Másnap a község előjárósága megjelenik a trónörökös előtt és átadja neki a község születésnapjára ajándékát, egy művészi kivitelű aranykagylót. A Sokol-Egyesület vezetői szintén ajándékot nyújtanak át a királyfinak. A születésnap alkalmából egész Horvátországban hálaadó istentiszteleteket tartanak.

— **A román királyi pár visszaérkezett külföldi útjáról.** Bukarestből jelentik: A király a királynéval hosszabb külföldi tartózkodás után visszaérkezett Sinájába. A királyné Franciaországban, majd Angliában volt, a király pedig régi vizsérbántalmat gyógyítására hosszabb kurát tartott Bagnolles sur l'Orne francia fürdőhelyen. A minisztertanács az uralkodó visszatérésére való tekintettel megtartott ülésén megszüntette annak a rendeletnek érvényét, amely az uralkodó külföldi tartózkodásának tartamára az uralkodói jogok gyakorlását a minisztertanácsra bízta.

— **Predavec Prágába utazott.** Zagrebből jelentik: Predavec, a Radicspárt alelnöke Prágába utazott, ahol részt vesz a csehszlovák parasztpárt kongresszusán.

— **A noviszadi felebbviteli bíróság új titkára.** Noviszadról jelentik: Brankovics Bozsidar noviszadi törvényszéki bírót a felebbviteli bíróság titkárnak nevezték ki.

— **A suboticei Sokol is megünnepli Horvátország ezeréves fennállását.** A suboticei Sokol egyesület elhatározta, hogy szeptember 8-ikán megünnepli Horvátország ezeréves fennállását. A városi tanács csütörtökön rendkívüli ülésen foglalkozott a Sokol tervével és úgy határozott, hogy a jubileumi ünnepeken részt fog venni.

— **Az erdélyi magyarság panaszait pénteken tárgyalja a Népszövetség.** Genfből jelentik: Titulescu román követ szerdán hosszabb tanácskozást folytatott Briand külügyminiszterrel az erdélyi magyarság panaszairól. A Népszövetség a panaszokkal pénteken zárt tárgyaláson foglalkozik, szombaton pedig nyílt ülésen fogja döntését meghozni.

— **Aláírták a jugoszláv-osztrák vám-szerződést.** Bécsből jelentik: Csütörtökön aláírták a jugoszláv-osztrák vám-szerződést, amely egy a Jugoszláviába bevitt osztrák iparcikkekre, mint az Ausztriába bevitt jugoszláv nyersterményekre jelentős vámmérséklést állapít meg. Ausztria 50%-os vámkedvezményt ad a Jugoszláviából bevitt kábitra, nyers fémre, nyersbőrre, lenre, kenderre, jutára, szilvára és egyéb nyerstermékekre. Jugoszlávia ugyanilyen vámkedvezményt biztosít Ausztriának villamosgépekre, vas-bádogárakra, cipőre, papírra, textil-konfekció és egyéb iparcikkekre.

— **At akart szökni a határon.** A suboticei vasuti rendőrség detektívjei csütörtökön reggel elfogták Baranyi János haszonhároméves sentai fiatalembert, aki Kelebiánál utlevél nélkül at akarta lépni a határt. Baranyit a detektívek letartóztatták és a vasuti rendőrségre szállították. Kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy azért akart átszökni Magyarországra, mert itt nem tudott munkát kapni. A vasuti rendőrség pénteken Sentára szállítja Baranyi Jánost és átadja a sentai rendőrségnek.

— **Olasz-osztrák határcsúszás.** Bécsből jelentik: A klagenfurti csendőrpáncsnokság jelentése szerint szeptember elsőjén egy körülbelül száznyolcvan főnyi olasz katonai osztag egy hadnagy parancsnoksága alatt husz öszvérrel átlépte az osztrák-olasz határt és — noha a határsértésre azonnal figyelmeztették őket és a határkövek itt jól láthatók voltak — zenekísérettel végigvonult a Thörn melletti Maglern helyiségben. A római osztrák követséget a külügyminisztérium táviratilag utasította, hogy tegye meg a szükséges lépéseket.

— **Egy repülőhadnagy nyolc óra alatt tette meg a légiutat Párisból Noviszadra.** Noviszadról jelentik: Néhány nappal ezelőtt — mint a Bácsmegyei Napló megírta — Radovics Milán repülőhadnagy tíz óra alatt Párisból Noviszadra repült. Szerdán este repülőgépen Noviszadra érkezett Párisból Rupcsics Iván pilótafőhadnagy Bakics Hinkó századosnak, mint megfigyelőnek kíséretében. Rupcsics a légiutat Páris és Noviszad között nyolc óra alatt tette meg. Rupcsics egyúttal indult Radovicsal, de a francia-olasz határon defektus érte a gépjét, amelynek kijavítása után visszatért Párisba és szerdán indult ismét utnak.

— **Szeptemberi főtárgyalások a noviszadi felebbviteli bíróság előtt.** Noviszadról jelentik: A noviszadi felebbviteli bíróság szeptemberre a következő főtárgyalásokat tűzte ki: Szeptember 15: Csonkics-Sevics Steván család, Kovacevics Nikola lopás. Szeptember 16: Karakasevics Milán család, Morten és társai gyilkosság. Szeptember 18: Bacsin Mladen gyilkosság, Buza Ferenc és társai lopás, Blázsics Rada gyilkosság, Tosits György rágalmozás, Vaszin Vlada kémkedés. Szeptember 29: Kiss Vilmos család. Szeptember 30: Bocarszki Szretyko lopás, Török István lopás, Hofmann Rudolf erőszakos nemi közönség, Radicsics Radivoj lopás.

— **Hajóssztrájk.** Southamptonból jelentik: A Southern Railway Company csatornagőzőseinek legénysége abbahagyta a munkát. Az a négy gőzös, amelynek a francia partokra kellett volna eüindulnia, kénytelen volt a kikötőben maradni.

— **Kigyulladt petroleumtartály.** Newyorkból jelentik: A dokkok közelében egy óriási petroleumtartály kigyulladt. A tűz eloltásán sok száz tüzoltó faradozik. Ezek közül százkilencvenet féltig megfulladtan kórházba szállítottak.

— **Római katonaszállító vonat katasztrófája.** Bukarestből jelentik: Galac közelében egy katonákat szállító szerelvény nekiszaladt a bukaresti szemlyvonatnak. Az összeütközés rendkívül heves volt. A katonavonat darabokra zúzódt és öt katona nyomban meghalt. — **Ugyancsak súlyos szerencsétlenség érte Craiova előtt a Simpon-expresszt, amely előtt ismeretlen tettesek fölszedték a sineket.** A vonat lezuhant a pályáról és több kocsija erősen megrongálódott.

— **Amundsen norvég lobogó alatt megy sarki útjára.** Oslóból jelentik: A Tribuna című római lap ama hírével szemben, amely szerint Amundsen legközelebbi sarki utját olasz és norvég lobogó alatt teszi meg, a norvég léghajózási egyesület közli, hogy Amundsen legközelebbi sarki utját kizárólag norvég lobogó alatt teszi meg.

— **Óriási vihar Romániában.** Bukarestből jelentik: Botosanu városában és környékén hatalmas orkán dühöngött, amely számos házat megrongált. A színház épületének tetőzetét a vihar leszakította. A szél ereje olyan nagy volt, hogy az üzlethelyiségek cégtábláját leszagatta, sok embert földre sújtott, akik közül többen súlyosan megsérültek. Rendkívül nagy károkat okozott a vihar a még be nem takarított gabona- és takarmányütemekben is.

— **A világ legnagyobb csatahajója.** Londonból jelentik: Az Armstrong-hajógyár jelezte, hogy néhány nap múlva vízrebocsáthatja a »Nelson« nevű csatahajót. A közlés szerint ez lesz a világ legnagyobb csatahajója. A legénység létszáma 1500 tiszt és közmatróz. Az építési költség hétmillió font volt. Mint a tengerészeti minisztériumban közlik, a Nelson hajót a Földközi tengeri flottába osztják be.

— **Másfél évi börtönre ítélték a csentai csendőrharc egyik részét.** Noviszadról jelentik: Mjnt már megirtuk, a noviszadi felebbviteli bíróság augusztus 31-én tárgyalta a csentai uccai harcából származott bűnyvet. Petrovics Jofa csentai lakos azzal volt vádolva, hogy fegyveresen résztvett abban a tüzelésben, amelynek az 1918. évi forradalmi napokban Abramov Jován csentai lakos s Kiss Péter és Kovács József csentai csendőrök lettek az áldozatai. A noviszadi felebbviteli bíróság csütörtökön hirdette ki az ítéletet és indokainál fogva helybenhagyta a pancsevői törvényszák által ezévi június 6-án hozott ítéletét, amely másfél évi börtönbüntetést szabott ki Petrovics Jofára. A védő megnyugodott, de dr. Vukovojde Zsárkó ügyész semmiségi panaszt jelentett be.

— **Izgatásért kétévi börtön.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék csütörtökön tárgyalta Dionics István és Etinszki Zsarkó munkások bűnyvet, akik az elmúlt év augusztus 25-én Zsablyán, mint a független munkáspárt tagjai izgató tartalmu plakátokat ragasztottak ki. A törvényszék a két munkást a társadalmi rend felforgatására irányuló büntetben mondotta ki bűnösnek és fejenként kétévi börtönre ítélte őket. A vizsgálati fogsággal tizenegy hónapot és tizenegy napot kitöltöttnek vett a bíróság. A vádlottak és az ügyész felebbvitelt jelentettek be.

— **Öngyilkos orosz menekült.** Noviszadról jelentik: Vorobloj Dimitrije huszonkilenc éves orosz menekült, a noviszadi postaigazgatóság alkalmazottja felakasztotta magát. A kötél leszakadt vele, de akkorra már halott volt. A feleségének és anyjának hátrahagyott levelek szerint tettét azért követte el, mert féltékeny volt a feleségére.

— **Megszűnt a vízumdíj Németország és Amerika között.** Berlinből jelentik: Szerdán lépett életbe a német és amerikai kormány meg egyezése, melynek értelmében német állampolgárok az amerikai vízumot díjmentesen kaphatják meg. Azok a német állampolgárok azonban, akik hosszabb időt akarnak az Egyesült Államokban tölteni, továbbra is megfizetik a díjat. Hasonló szabályok érvényesek a Németországba utazó amerikai állampolgárokra is.

— **A Dunából kifogott hulla.** Noviszadról jelentik: A felsőkaboli községi orvos értesítette a noviszadi ügyészséget, hogy csütörtökön délután négy órakor a Dunából egy körülbelül negyven éves férfihullát fogtak ki. A hullán csupán alsóruha volt. Külső sérülés nyoma nem látszik rajta. A vizsgálat megindult.

— **A sentai járás népesedési statisztikája.** Szentáról jelentik: Most érkezett a főszoigabíróshoz a sentai járás tavalyi népesedési statisztikai kimutatása. A statisztika szerint a járás lakossága 39.603, ebből Adán 13.098, Molon 11.070, Martonoson 6429, Horgoson 9006 a lakosok száma. A járásban 1169 volt a születések száma, még pedig Adán 432, Molon 541, Martonoson 163, Horgoson 233. Halvaszületett: 34, Adán 22, Molon 1, Martonoson 3, Horgoson 8. A 816 halálesetből Adára jut 290, Molra 213, Martonosra 140, Horgosra 173. Öt éves korukig meghalt csecsemők száma 345. Egy év alatt 302 házasságot kötöttek. Adán 109, Molon 83, Martonoson 49, Horgoson 65 pár.

— **Repülőgépen szállították a német Dawes-fizetéseket.** Londonból jelentik: Szerdán délután Londonba két repülőgép érkezett, amelyek újabb tíz millió font sterling értéket szállítottak Németországból Angliába. Ez a tíz millió fontsterling a második részlete a német Dawes-fizetéseknak. Az első részletet tudvalevőleg néhány héttel ezelőtt ugyan csak repülőgépen szállították Londonba.

— **A becskerekai cukorgyári gyilkos cinkosai a bíróság előtt.** Becskerekéről jelentik: Bugar Salamon, a három évvel ezelőtt elkövetett cukorgyári gyilkosság egyik tettese, mint emlékeztetés, annak idején megszökött, azonban ez év elején a Bánátban egy rablóbanda élén újból feltűnt. A csendőrség a supljai tanyákon már Bugar nyomában volt, azonban a rablóvezér megszökött s szökése közben agyonszúrta Flutura Vászta földmivest, majd amikor az üldöző csendőrök már közel jutottak hozzá, agyonlőtte magát. A csendőrség Bugar bűntársait: Zsikucs Nikolát, Magda Gyulát, Okolicsan Tódort, Okolicsan Salamont és Okolicsan Lenkét — akik valamennyien écskai lakosok — letartóztatta. A rablók beismerték, hogy nyolc betörést és kilenc rablást követtek el részint jugoszláv, részint román területen, Bugar Salamon vezetésével. A rablóbanda tagjainak bűnyvet hétfőn tárgyalja a becskerekai törvényszék.

— **Baleset tolatás közben.** Noviszadról jelentik: Csütörtök délután a rendezőpályaudvaron Szimony György vasuti hivatalnok, tolatás közben az egyik tolatóvonat lépcsőjén állott. A sinek mellett lévő koráks egyik kiálló köve lesodorta Szimonyt a lépcsőről. Szimony belekapaszkodott a lépcsőbe és a vonat magával hurcolta husz-harminc lépésnyire. Szimonyt, aki súlyos zúzódásokat szenvedett, kórházba szállították.

— **Lóverseny Srbovránban.** Srbovránból jelentik: A srbovráni földművelők szövetekezete szeptember 13-án lóversenyt rendez. A verseny iránt, amelyen Dungevicszky Gyóko nagybirtokos istállója is részt vesz, élénk érdeklődés nyilvánul meg.

— **Hivatalnoksértésért négy havi fogház.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék csütörtökön tárgyalta Mátyás Lázár mihajlovói földmives bűnyvet, aki a vád szerint 1923 március 6-án Szücs Dusan községi bírót megsértette és ugyanakkor királlysértést követett el. Mátyást a királlysértés vádjával bizonyítékok hiányában fölmentették, hivatalnoksértésért azonban négy havi fogházra ítélték.

— **Házkutatás a hamburgi kommunista szervezetekben.** Hamburgból jelentik: Egy külföldi ügyész kívánságára a rendőrség nagyszabású házkutatást tartott az itteni kommunistapárt és a vörös frontarcosok szervezete irodáiban. Ugy a házkutatás eredményét, mint annak okát szigorúan titokban tartják. Valószínű, hogy több kommunistát is le fognak tartóztatni az ügyvel kapcsolatban.

— **A csehszlovák akadémia kiküldöt'ei az orosz akadémia ünnepein.** Prágából jelentik: Polivka és Murko egyetemi tanárok a tudományos akadémia megbízásából, ugyszintén a prágai egyetem képviselőjében Moszkvába utaztak, hogy ott résztvegyenek az orosz akadémia jubileumi ünnepein.

— **Nagy bankcsalás Krakóban.** Lembergől jelentik: Kolnik, a Krakói Hitelbank lembergi fiókjának tőzsdei díszponense különböző családok elkövetése után megszökött. A díszponens a bank több kliensét, közülök egy lembergi céget, 900.000 dollárral károsította meg. Kolnik a zloty esése következtében beállott zürzavart használta ki és a fedezetnélküli csekket eladta. Két társát, Pistyner igazgatót és Kurzer tőzsdeügynököt letartóztatták. A díszponens valószínűleg Bécsbe szökött.

— **Elmarad a zagrebi egyetem asszisztenseinek sztrájkja.** Zagrebből jelentik: A zagrebi egyetem asszisztenseinek tervezett sztrájkja elmarad, mert az egyetem vezetősége erre a hónapra még biztosította az asszisztensek természetbeni ellátását és ígéretet tett, hogy a kormánytól közbenjárásos követeléseik érdekében.

— **Ausztriában feléledt az antiszemitizmus.** Bécsből jelentik: A cionista kongresszus erősen felkavarta az osztrák kereszténység szélsőséges elemeinek antiszemita érzelmeit. Az osztrák fajtvedő sajtó hangoztatja, hogy a nemzeti szocialisták a cionista kongresszus után sem szüntetik meg a zsidóság elleni harcot, hanem fokozott erővel fogják azt folytatni.

— **Tehervonat és autó összeütközés.** Sentáról jelentik: Szerda este fél kilenc órakor a Csókától Sentára jövő tehervonat elütötte Keczel György autóját, amelyen Keczel Géza sofőrön kívül Keczel Mészáros Károly földbíró, Bozsédár Péro városi tisztviselő és Pázmány Zoltán ültek. Az összeütközés olyan erős volt, hogy az autó hátulsó részét az összeütközés mozdony teljesen összeroncoltta, az autót megfordította és a vágányok között tíz méternyire toltta. A bennülők közül Keczel Mészáros Károly súlyos zúzódásokkal szenvedett, a többi utas könnyebben sebesült meg. A vizsgálat megállapította, hogy a rendkívül forgalmas és veszélyes vasúti átjáró sorompói nyitva voltak, a vasúti átjárót megvilágító lámpák egyike sem égett, a mozdony kivilágítatlan volt és a nagy sötétségben fűtőjel nélkül robogott be a vonat az átjáróba. Az is kiderült a helyszíni szemle alkalmával, hogy a sorompó az összeütközés után bocsájtotta le a subotcai vonalat lezáró sorompókat, a Csóka felől jövő vasútvonalat lezáró sorompó pedig három nap előtt összeütközött és azóta ezen a vonalon sorompó nem is volt. Az autó tulajdonosa kártérítési perrel támadja meg a vasúti kincstárt.

— **A crepallai hitvesgyilkost a tábla is elítélte.** A noviszadi ítéltábla *Aranich*-tanácsa csütörtökön hirdette ki az ítéletet *Jovanovics* Ljuba crepallai földműves bűnügyében, aki ez év januárban szíven szurta házastárs feleségét. Jovanovicsot a pancsevói törvényszék a májusban megtartott főtárgyaláson öt év börtönrre ítélte. Az ítéletet a tábla helyben hagyta. A tábla ítélete ellen az ügyész és a védő semmisségi panaszt jelentettek be.

— **Noviszadon a magyar tanulók nem iratkozhatnak be a magyar osztályokba.** Noviszadról jelentik: Egy érvényben levő miniszteri rendelet értelmében csak azok a diákok iratkozhatnak be a magyar tagozatu osztályokba, akiknek a városi főjegyzői hivatal igazolványt ad ki, hogy magyar nemzetiségűek. A noviszadi városi főjegyzői hivatal a rendelet ellenére az idén megtagadja az ilyen bizonyítványok kiadását. Enélkül pedig a tanulókat nem írják be a magyar tagozatba s így azok is kénytelenek a szerb tagozaton folytatni tanulmányukat, akik eddig a magyar osztályban tanultak, s akik nem tudják az államnyelvet.

— **Nem sikerült a Csendes Óceán átrepülése.** Honolulu-ból jelentik: A második amerikai óriási vízi repülőgép, amely kísérletet tett a San Francisco és Honolulu közötti vízi út átrepülésére, szikratáviró útján közölte, hogy fűtőanyaghiány miatt kénytelen leszállni. A tengerparti őrségeket utasították, hogy figyelmeztetést kettőzzék meg.

— **Megszűnt a bródi faipari sztrájk.** Bródból jelentik: Három heti sztrájk után a Slavex fűrésztelep és a Slavonia bútorgyár munkásai megegyeztek a munkaadókkal és felvették a munkát. A munkaadók elálltak attól a követelésüktől, hogy tíz százalékos munkabérredukciót tizzenek keresztül. A békeltező tárgyalásokat az osztrák munkáskamara megbízottjai vezették.

— **Mussolini nadrágja.** Zürichből jelentik: Paul *Caesare* nevű zürichi szabómester érdekes nyilatkozatot tett egy újságíró előtt, amely Olaszország jelenlegi diktátoráról, Benito *Mussolini*-ről árul el kissé diszkrét dolgot. *Caesare* kijelentette, hogy a fasiszta államférfi husz évvel ezelőtt, amikor még szegény szocialista szónok volt, zsakett-nadrágot csináltatott nála, amelyet mind a mai napig nem volt hajlandó megfizetni. Az akkor anyagi gondok között élő fanatikus népszónok állandóan későbbi fizetési terminusokat tűzött ki, de azokat nem váltotta be. A szabómester elmondja nyilatkozatában, hogy most már elérkezettnek látja az időt követelése behajtására, mert amit nem tudott megkapni a szegény agítortól, azt már a diktátor Mussolinótól könnyebb lesz megkapni.

— **Tűz a Stinnes-cég mülhheimi irodájában.** Duisburgból jelentik: Szerdán este a Hugó Stinnes-cég mülhheimi irodájának helyiségeiben ismeretlen okból tűz ütött ki. Egy csomó nagyértékű okmány és üzleti levél a dobozatul esett a tűznek.

— **A ljubljana-i kiállítás sikere.** Ljubljana-ból jelentik: A ljubljana-i kiállítást eddig hatvanezren látogatták. A kiállítás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg az egész országban.

— **Két óriási repülőgép útja.** San Franciscóból jelentik: Két óriási repülőgép elindult Honolulu-ba. Az óriásrepülőgépek útját huszonhat órára tervezték. A felszállás nagyon kedvező időben történt és az egyik repülő nemsokára szikratáviró útján jelezte, hogy útját minden baj nélkül folytatja az Óceán felett. Mivel a másik repülőgép eddig semmiféle életjeit nem adott magáról, utasították a parti őrhajókat, hogy fússanak ki az esetleg szerencsétlenül járt hidroplán kutatására.

— **Derült őszre van kilátás.** Bécsből jelentik: A döblingi meteorológiai intézet jelentései szerint nagyon szép őszre van kilátás. Az időjárásnak mostani zivatarra való hajlamosága még körülbelül két hétig fog tartani, ami után igen szép idő várható, úgy hogy valósággal meleg őszben lesz részünk. A szép őszre kemény tél fog következni. A jelentés megjegyzi, hogy a meleg ősz részben novemberre is ki fog terjedni, ha előre nem látható változás nem áll be a légköri viszonyokban.

— **A Juda Makkabi jubileuma.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Juda Makkabi sportegylet szeptember 13-án ünnepi fennállásának ötödik jubileumát. A jubileumot zászlószenteléssel és klubházának felavatásával kapcsolja össze s az ünnepsége az ország összes zsidó sportszervezetei hivatalosak. Szeptember 13-án délelőtt 10 órakor ünnepi istentisztelet lesz. Fél 11-kor a Juda Makkabi diszközgyűlést tart, amelyen Korodi Lajos, a klub díszelnöke elnököl. A diszközgyűlés ünnepi szónokai: dr. Kassovitz Armin hitközségi elnök és Frank Gyula hitközségi képviselőtestületi tag. A zászlószentelés egyházi funkcióját dr. Alkai Izák országos főrabbi látja el, a zászlóanya Kohn Gyula Józsefné, akinek tiszteletére délelőtt a Slobodában diszebed lesz. Délután dr. Kiss Henrik főrabbi beszélt a klubházán és dr. Pops Frigyes, a zsidó hitközségek országos szövetségének elnöke mond beszédet. A háziasszonyi teendőket Hahné Ernszt Malvin nőegyleti elnök és Vig Emilné, a Pro Palesztina elnöknője látja el. Ezután sportünnepségek lesznek, amelynek keretében a Makkabi és a bécsi Hakoah mérkőznek. Este táncmulatság a Slobodában.

— **A „Testvér” Sinkó Ervin irodalmi folyóiratának legújabb kettős száma most jelent meg nívós tartalommal.** A vaskos füzet tartalmából kiemelkednek Németh Andor, Lesznai Anna, Ernst Paul és Sinkó Ervin versei, novellái és tanulmányai.

— **Hindenburg megengedte a császári uniformis viselését.** Berlinből jelentik: Ebert elnök 1921. augusztus 30-án kelt rendeletét, amely Erzberger meggyilkolásának alkalmából a császári katonai uniformis viselését tiltotta, Hindenburg birodalmi elnök a napokban újabb rendelettel hatálytalanította. Ebert rendelkezése annakidején a birodalmi alkotmány 48-ik szakaszára támaszkodott, amely szerint a birodalmi elnöknek a közbiztonság és közrend érdekében jogában áll rendkívüli intézkedéseket foganatosítani. Ennek a rendeletnek jogérvényességét számos bíróság nem fogadta el, bár ebben a kérdésben a legfelsőbb bíróság sohasem hozott elvi határozatot. Az újabb rendelet szerint azoknak a tiszteknek, akik a volt császári hadseregben szolgáltak, jogukban áll uniformisukat, valamint kardjukat nyilvánosan viselni, ami természetesen nem jelenti azt, hogy a volt tiszték egyenruhájukat állandóan hordhatják. Az egyenruha viselete csak ünnepélyes alkalmakkor van megengedve. A volt birodalmi elnök rendeletének hatályon kívül helyezése különösen azért figyelemreméltó, mert a birodalmi gyűlés határozata elé vág, ahol tudvaleg még máris hosszabb idő óta tárgyalják az egyenruhaviselés engedélyezéséről szóló törvényjavaslatot, de nem hoztak határozatot.

— **Homlokra rugta a ló.** Szentáról jelentik: Dimovics György tizenegy éves fiút, Pecárszky Vita gazdálkodó libapásztorát, libalegeltetés közben szerdán homlokra rugta egy arra vágató ló, úgy hogy homlokára a szemöldök közepéig, egészen a csontjáráig behasadt. Súlyos sérülésével beszállították a szentai közkórházba. Állapota súlyos.

— **Öngyilkos lett, mert elvesztette az állását.** Starakanizsáról jelentik: Hangya János, a starakanizsai munkásbiztosítópénztár pénztárnoka, szerdán este lakása előtt agyonlőtte magát. Tettét — hir szerint — amiatt követte el, mert a szociálpolitikai minisztérium felmentette állásától.

— **Apa és leánya tűzkatasztrófa.** Sentáról jelentik: Kuczora Jánosnak, a Jedlicska-féle s öllőtelep kapásának tizenegy éves Rózi leánya szerda este kukoricát süttött. A kukoricásütés után a paraszt nem oltotta el és a nagy szélben a parázs éjszaka felgyújtotta a konyhát, melyben Kuczora és leánya aludtak. Nem menekülhettek, mert a konyha ajtaja égett és mialatt az égő konyhából ki akartak jutni, Kuczorának jobbkezét, lábát, fejét erősen megégette a tűz, a leánynak pedig a ruhája égett le és a leány teste menekülés közben borzalmasan összeégett. Mind a kettőt beszállították a szentai kórházba, ahol megállapították, hogy az apa állapota súlyos, a leányé életveszélyes.

— **Betörés.** Petrovoszeléről jelentik: Ismeretlen tettesek behatoltak Mester József petrovoszelői gazdálkodó tanyájára, amelyet a házbeliék távolléte alatt teljesen kifosztottak. A betörők hatvanhatven ezer dinár értékű holmit vittek magukkal. A csendőrség megindította a nyomozást.

— **Az Érdekes Újság legújabb száma most jelent meg a szokott nívós, érdekes tartalommal.** Közül képeket a szubotcai viharról, a legfrissebb színházi, politikai és művészi eseményekről. Azonkívül nagy kottamellékletet ad. Irodalmi rovatában a legjobb pesti novellisták sorakoznak föl.

— **Tébolydából megszöktetett herceg.** Berlinből jelentik: A *Daily Chronicle* írja, hogy Sejjeddin Ahmed herceget, aki harminchárom év óta lakója a sussexi örültekházának, megszöktették a tébolydából. A herceg sógora az egyiptomi királynak és annakidején azért került elmeorvosintézetbe, mert a királyra lőtt. A herceget barátai szöktették meg, akik már régóta tették különféle kísérleteket arra, hogy a herceget kényeszerű lakóhelyéről megszabadítsák.

— **Szurokba mártották pletykázás miatt.** Newyorkból jelentik: Texas államában álarcos emberek megtámadták Robert Norrist, egy festőbőlt tulajdonosát és szurokban és tollban meghengergették. Allítólag pletykázás volt az álarcos emberek tettének oka. Norrisnak semmi baja sem történt, mert hideg szurokba dugták. A rendőrség keresi a támadókat.

— **Az allitólagos ötszörös gyilkost a noviszadi ügyészségre szállították.** Noviszadról jelentik: Szpásits Milán, az önmagát feljelentő beogradi fuvarost, aki vallomása szerint ötszörös gyilkosságot követett el, csütörtökön a noviszadi rendőrségről átkísérték az ügyészség fogházába.

— **Halálos autószerencsétlenség Bécs mellett.** Bécsből jelentik: Borzalmas autószerencsétlenség történt csütörtök délután a Neukirchenből Wienerneustadiba vezető országúton. *Schranz* bécsi gyáros haladt az uton hatvankilométeres sebességgel autójával, amelyben a sofőrön, a *Schranz*-házaspáron kívül még egy házaspár ült. Az autó mögött robogott hetvenkilométeres sebességgel egy Daimler-autó, amely *Schranz* kocsiját csakhamar utólérte. Amikor az egymás mellett haladó két autóval egy motorbicikli jött szembe, a Daimler-autó elébe akart kerülni *Schranz* autójának, mire a két kocsi összeütközött és az utasok kirepültek az uttestre. *Schranz* gyáros sofőre nyomban meghalt. *Schranz* halálosan megsebesült és mire kórházba akarták szállítani, belehalt sérüléseibe. A többi utas is súlyosan megsebesült.

— **Az osztrák állami tisztviselők tüntető sztrájkot rendeznek fizetésemelésük érdekében.** Bécsből jelentik: Az osztrák állami tisztviselők azzal a kéréssel fordultak a kancellárhoz és a pénzügyminiszterhez, hogy fizetésüket lényegesen emeljék. Minthogy a kancellár is, a pénzügyminiszter is kijelentették, hogy a tisztviselők kérését nem teljesíthetik, mert a Népszövetség nem engedélyezi a kért magasabb fizetést, a tisztviselők elhatározták, hogy szeptember 10-én, mikor a Népszövetség Ausztria szanalási ügyével foglalkozik, huszonnégy óras tüntető sztrájkot és nagy népgyűlést rendeznek.

— **Elkobozták Sarajevóban egy lap első számát.** Sarajevóból jelentik: Csütörtökön jelent meg Sarajevóban a *»Slobodni Štampa«* című új napilap első számát, amelyet azonnal megjelenése után felségsértés miatt elkoboztak.

— **Repülőszerencsétlenségek Amerikában.** Newyorkból jelentik: Az Ohio állam területén lévő Cumbland közelében egy Shenandoah nevű Zepelin-rendszerű léghajó a levegőben kettérepedt. A léghajó 42 főnyi legénységéből tíz meghalt, tizenegy súlyosan megsebesült. Sanfrancisko közelében a hatalmas viharban eltűnt a P. N. IX. 2. nevű repülőgép, amely a Havaii-szigetek felé indult. A repülőgépről huszonnégy órával ezelőtt szikratáviratot adtak le a következő szöveggel: »Szörnyű vihar dühög az oceánon, el vagyunk veszve.« A kormány hadihajókat küldött ki, de a repülőgépet sehol se találták.

— **A német delegátusok otthagyták a párisi világbéke konferenciát.** Bécsből jelentik: Ismeretes, hogy Löbe, a német birodalmi gyűlés elnöke Párisban tartózkodik, ahol fel akart szólalni a nemzetközi világbéke konferencián. Löbének azonban nem engedték meg, hogy a német-osztrák kapcsolatról beszéljen, mire elállt a szótól és beszédét sajtó útján hozta nyilvánosságra. Az incidensnek előreláthatólag az lesz a következménye, hogy a német delegáció otthagya a konferenciát.

— **A jugoszláviai táncművészek kongresszusa.** Zagrebből jelentik: A jugoszláviai táncművészek szeptember 8., 9. és 10-ikén tartják meg idei kongresszusukat Zagrebben.

— **Vita a Népszövetségben a Mossuli-kérdés miatt.** Genfben jelentik: A Népszövetség csütörtöki ülését Briand a Mossuli-kérdéssel nyitja meg. Ruchdi török miniszter tiltakozott az angol hársértékek miatt, amelyeket a földön, levegőben és a tengeren elkövettek. Amery angol gyarmatügyi miniszter cáfolja Ruchdi állításait s kijelenti, hogy Anglia nem engedi a Mossuli vilajetet felosztani. Ruchdi azt kéri, hogy a Népszövetség döntőbíró legyen a kérdésben. A vita folytatását holnapra halasztották.

— **Kézrekerült csaló tőzsdebizományos.** Budapestről jelentik: Két évvel ezelőtt történt, hogy Leikau Lajos tőzsdebizományos ötszáz millióval megkárosította ügyfeleit és eltűnt Budapestről. Néhány nappal ezelőtt jelentették a rendőrségen, hogy a Szemere-telepen egy gyanús fiatalember tartózkodik. A feljelentésre detektívek mentek ki a Szemere-telepre, ahol a gyanús fiatalember személyében elfogták Leikaut.

— **Robbanás egy budapesti kelmefestő üzletben.** Budapestről jelentik: Csütörtökön délelőtt a József-körút 66. szám alatti kelmefestő üzletben felrobban egy benzintartály. Az üzletben tartózkodó emberek idejében kimenekültek, úgyhogy a robbanásnak nincs áldozata. A lángok kétemeletnyi magasságba csaptak és a hőség következtében az épület valamennyi ablaka megrepesztett.

— **A párbajjá az epilógusa.** Budapestről jelentik: M. tárgyalta a büntető bíróság Géher Gyula ónagynak Rácz Vilmos elleni rágalmazási pörét. Géher Gyula volt az, aki Budaházy Miklóssal együtt aláírta azt a nyilatkozatot, hogy a tiszteknek nem szabad Rácz-cal párbajozniok. Rácz Vilmos ebből kifolyólag több rendbeli feljelentést intézett Géher ellen a honvéd főparancsnoksághoz s ezekben azt állította, hogy Géher rágalmazza felebbvalóit, intrikál ellenük s miatta egyik vidéki városban harminc lovagias ügy van folyamatban. A csütörtöki tárgyaláson a bíró kérdésére kijelentette, hogy nemcsak fentartja, amit Géher Gyula ellen írt, hanem időközben még két feljelentést is tett ellene orvvadászat és lopás címén. Rácz védője kérte a bizonyítás elrendelését s a honvéd főparancsnokságtól a Géher ellen indított vizsgálat iratainak beszerzését. Géher képviselője ezt ellenezte, a bíróság azonban helyt adott a kérésnek s elnapolta a tárgyalást.

Mielőtt vásárol jégsezkrényt, sörparátust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Braća Goldner jégsezkrény-fabutor- és rézárugyárától Subotica, Jugoszlávia 25.

Női- és gyermekfelhőneműt a legjutányosabb áron a »Dama« felhőneműszalon készít Tolstojeva (Ódor-u.) 21.

KÖZGAZDASÁG

A Narodna Banka hitelfeltételei

Csak három év óta bejegyzett kereskedők kaphatnak kölcsönt

Néhány nappal ezelőtt az a hír terjedt el, hogy a Narodna Banka beogradi főintézete megkezdte a kölcsönök folyósítását.

A Bácsmegyei Napló munkatársa egyben felkereste a Narodna Banka noviszadi fiókjának igazgatóját, aki erre nézve a következő felvilágosításokat adta:

— A Narodna Banka beogradi főintézete júniusban revideálta az addigi kihitelezéseket. Minden bankiök megkapta a kért hitelt. A Narodna Banka most a felszabadult tőkék erejéig folyósít hiteleket.

A hitelnyújtás iránti kérelmeket a fiókoknál kell beadni, amelyek azokat véleményezésükkel együtt felterjesztik a beogradi főintézethez. A fiókintézet a beérkezés sorrendjében és a rendelkezésre álló tőkék keretében folyósítja a kölcsönt. A hitelnyújtás a bank üzleti szabályzatai értelmében bizonyos feltételekhez van kötve, amelyekről a bank semmiképpen és egyetlen esetben sem ér el. A feltételek a következők:

1. A hiteltkérő csak kereskedelmileg bejegyzett cég lehet, még pedig csak olyan, akinek cége már legalább három éve be van jegyezve. A cégbejegyzésnek szerb nyelven is meg kell történnie. A kérvényhez az eredeti, vagy hitelesített cégjegyzési bírói végzésnek mellékelve kell lennie.

2. A kérvényben a hiteltkérő pontos lakcímét is fel kell tüntetni.

3. Meg kell írni, hogy a cég mióta áll fenn, kik a cégtagok és közülük kik vannak jogosítva a cégjegyzésre.

4. A hiteltkérőnek vagyoni állapotáról pontos öninformációt kell adnia és megjelölni, mennyi ingatlana és mennyi ingósága van. Megtévesztésre szánt adatok a hitel engedélyezését elve kizárják.

5. A hiteltkérő tartozik három megbízható személyt megnevezni, akiknél információk beszerezhetők.

6. Részvénytársaságok és bankok tartoznak alapszabályaikat, az utolsó két üzletév mérlegét, az utolsó havi uyersmérleget csatolni, továbbá kimutatást az igazgatóság és a felügyelő bizottság tagjainak névsoráról. A bankok ezenfelül kötelesek még írásos nyilatkozatot adni, hogy mennyi betétkamatot fizetnek és mennyi hitelkamatot szednek a felelőktől.

Minden hiteltigénylő a felveendő hitelösszegekről három aláírással ellátott váltót nyújt be. Ha a váltó üzleti váltó, akkor a hiteltkérő, annak adósa és egy jóálló írja alá, ha saját váltó, akkor a hiteltigénylőn kívül még két jó álló aláírás kell a váltóra.

A bank azt kívánja a kölcsönvevőtől, hogy a felvett összegek husz százalékát saját üzleti váltóikkal fedezze, ami által a bank üzleti váltóinak tárcája kibővül. A leghosszabb kihitelezés kilenvenkét nap, aminek leteltével az egész összeg teljesen és minden esetben visszafizetendő. A fizetés megtörténte után — esetleg már 1—2 nappal utóbb — újból felvehető az egész megszavazott hitelösszeg.

A Nemzeti Bank olyan váltót nem fogad el leszámításra, amelyen egy bejegyzett kereskedő nem a cég, hanem egyéni nevét írja alá jóállóként.

Csak azt a cégjegyzést fogadja el, amely az utolsó három évben nem változott, nem lépett be új tag, vagy nem lépett ki onnan valamely régi cégtag.

A noviszadi bankok leszállították a kamatlábat. Hirt adtunk már arról, hogy a zagrebi és a ljubljani, illetve a horvátországi és szlovéniai bankok kartellszerződést kötöttek, amely szerint külföldi betétek után legfőbb öt százalék, belföldi betét után hét százalék betéti kamatot fizetnek. A kartelhez a vajdasági bankok még nem csatlakoztak, azonban itt is folyamatban van a kamatok leszállítása. A noviszadi bankok már csak kivételes esetekben fizetnek betétekért nyolc százalékot. Ha a betétkamat leszállításával együtt jár a kihitelezett összegek utáni kamattételek leszállítása is, a közgazdasági életre a bankok elhatározása jótékony hatású lesz. A pénzügyeteknek ma már nem kell a magánosok konkurenciájával megküzdeni, mert a privát adós jóval több kamatot ígér ugyan a pénzért, mint a bank, azonban ez a korszakpénzügyet eddig még minden esetben balul ütött ki, a hitelező nemcsak kamatot nem kapott, hanem a pénzt is elvesztette.

SPORT

A Sombori Sport vasárnap Suboticán játszik. A sombori rendőrség vasárnapra Somborban nem engedélyezett futbalmérkőzéseket, mert radikálispartí népgyűlés lesz ezen a napon. Az Amateur-Bácska-mérkőzés emiatt elmarad, míg a Sombori Sport és Subotica Sport közötti bajnoki mérkőzést Suboticán játszik le. A mérkőzés délután négy órakor a Bácska pályán kerül lejátszásra.

A Jugoszlávia Zagrebban. A Jugoszlávia csapata vasárnap Zagrebban mérkőzik a HASK-kal. A bajnok csapat Zagrebból Splitbe megy.

Elhalasztották a kisantant hadseregeinek harci-játékát. Zagrebból jelentik: Károly román trónörökös védnöksége alatt szeptember 6, 7 és 8-án akarták megrendezni Zagrebban a kisantant hadseregeinek harci-játékát. A nagyobb szabású sportversenyt technikai akadályok miatt 1926. júniusára halasztották el.

A magyar válogatott jelöltek. Budapestről jelentik: Az osztrák—magyar válogatott mérkőzésre az MLSz. megtette az előkészületeket. Máriaassy szövetségi kapitány kijelölte azokat a játékosokat, akik a válogatásnál számbajöhetnek. A kijelölt játékosok: Zsák, Amsell, Lantos kapusok, Fogl II., Takács I., Hungler II., Senkey I., Mayherr háttvédek, Rebró, Fuhrmann, Pesovnyik, Kelchen, Vámos (SZAK), Kléber, Müller (UTE), Bobrik, Zloch, Sággy, Buza, Nadler fedezetek, Rázsó, Rémay III., Haar, Krutzler, Molnár, Takács, Orth, Holzbauer, Spitz, Opatá, Jeny, Kohut, Kröszler. A játékosok egy héten kétszer szövetségi tréningen vesznek részt.

India-Magyarország nemzetközi teniszverseny. Fysee-Gözn játszma Fysee győz 6—2, 6—2, 7—9, 6—9 arányban, Jakob—Lal—Petri—Kirchmayer 6—4, 2—6. A játszma eldöntetlen.

Az MLSz. megszakítja az érintkezést az olasz szövetséggel. Az MLSz., mint ismeretes, a játékoscsábítás miatt, ultimátum-szerű átiratot intézett az olasz szövetséghez, amelyben felkérte, hogy záros határidőn belül jelentse ki, hogy nem ad játékgengedélyt az utóbbi időben Olaszországba távozott magyar játékosoknak. Minthogy az olasz szövetség az átiratra a kért határidőre nem válaszolt, az MLSz. elhatározta, hogy az olaszokkal megszakítja az összeköttetést és feljelenti őket a FIFA-nál.

Német uszók sikere Bécsben. Bécsből jelentik: A magdeburgi Hellas uszógárdája résztvett a WASC versenyén. A németek minden számban győzelmet arattak. Részletes eredmény: 100 m. hát: 1. Frölich (Hellas) 1 p. 14,2 mp. 50 m. gyors: 1. Frölich (Hellas) 27,8 mp. 3×66 m. staféta: 1. Hellas 2 p. 22 mp. A vízpolóban Hellas csapata 7:2-re verte Viennát.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. szeptember 3.

Budapest deviza 1263—1271, valuta 1243—1265.

Prága deviza 60,15—60,65, valuta 59,90—60,40.

Berlin deviza 7,4470—7,4970 milliárd márka, valuta 745,5—747,5 milliárd márka.

Bécs deviza 1258,5—1262,5, valuta 1261,5—1266,5.

Newyork valuta 178,75.

London valuta 2,70.

Zürich, szept. 3. Zárlat: Beograd 9,25, Páris 2425, London 2510,50, Newyork 517,75, Brüsszel 2326, Milanó 2060, Amsterdam 208,25, Berlin 123 1/8, Bécs 728,50, Szófia 375, Prága 15,30, Varsó 90, Budapest 727, Bukarest 260.

Beograd, szept. 3. Zárlat: Páris 264,75, London 273, Newyork 5615, Brüsszel 295, Milanó 22475, Amsterdam 2279, Berlin 1339, Bécs 793, Szófia 4075, Prága 16650, Budapest 791, Bukarest 2780, Szaloniki 86.

Zagreb, szept. 3. Zárlat: Páris 264—268, London 272,25—274,25, Newyork 55,835—56,435, Bécs 787,88—797,88, Trieszt 224,50—226,90, Prága 165,91—167,91, Zürich 1083,25—1091,25. Valuták: Dollár 55,15—55,75, Lira 222,30—227,70.

Noviszadi gabonatőzsde, szept. 3. Buza: 10 vaggon bácskai 250 dinár. Tengeri: 3 vaggon bácskai 172,50 dinár, 3 vaggon bácskai, paritás Ljubljana 215 dinár, 6 vaggon bánáti 165 dinár. Korpa: 1 vaggon bácskai jutazsákokban 147,50 dinár. Irányzat lanyha.

Budapesti értéktőzsde, szept. 3. Tőzsideidő elején az irányzat gyenge s a forgalom kicsiny. Később a bankok intervenciójára a forgalom megélnéült, azonban a vezető értékek is vesztek legutóbbi árfolyamukból.

Csikágói gabonatőzsde, szept. 2. Buza prompt 157 1/2, szeptemberre 151 1/2, tengeri prompt 95,875, szeptemberre 94,875, májusra 88,375.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 492 (+34), Bogojevó 452 (+20), Vukovár 368 (+16), Noviszad 360 (+18), Zemun 247 (+13), Szmederevo 310 (+12), Orsova 240 (+4). Dráva: Maribor 102 (—18), Zakanj —5 (+5), Donji Miholjac 138 (—6), Osziyek 217 (+4). Száva: Zagreb —56 (—6), Sisak —30 (—10), Jasenovác 138 (—16), Brod 142 (—16), Samac 68 (—11), Mitrovica 146 (—45), Beograd 167 (+50), Titel 335 (+28). Kupa: Karlovac 32 (—6). Una: Novi 34 (—2). Bosna: Doboij 28 (—).

ILLATOS MOLYIRTÓ

„HERMELIN“ a neve, kérje mindenütt DEPOT „SOA“ DROGERIJA NOVISAD

LEGUJABB ŐSZI

FÉRFI ÉS NŐI

DIVATLAPOK

nagy választékban

Angol, francia, német és olasz kiadások

VIG

KÖNYVKERESKEDÉS SUBOTICA

Hölgyek!

Ne felejtsek el, hogy a szépséget az arc üdesége adja meg és ez csak úgy érhető el, ha „VISAGINE ADELINA PATTI“ arctejet, használ. Üvegje 30 dinár. LABORATOIRE „ADELINE PATTI“ PARIS. Főképviselet Jugoszláviára ZAGREB, GAJEVA ULICA 8

A versenyautó halottja

Regény. Irta: F. X. Kappus

Biró Mihály rajza.

29. folytatás

Az eddig közölt részek tartalma:
Horváth Elemér báróba beleszerelt Montecarlóban Mirjam, egy szép bécsi lány. Horváth a rutlont elvesztette egész vagonát. Rendulics Flóra, egy novisadi bankváltónő, aki megtudta, hogy a báró gyilkosságra készül. Megkéri Horváthot, hogy ha már ugyis mindegy neki, vegye őt feleségül. A báró teljesíti kívánságát. A nászéjszaka után Horváth beleszerelt feleségébe, nem lesz öngyilkos, hanem mindenáron vagyont akar szerezni, hogy feleségét — aki közben egy milliárdos szeretője lett — visszaszeresse. A báró nem tudja, hogy lovag Lepkowski, akire ezer frankot bízott Montecarlóban, ezer frankot nyert számára. Mirjam telepátkus uton keresi Horváthot.

„— Mit tehet még ezzel a szörnyeteggel, vámpírral szemben?”

Tekintetét körüljárta a félig üres helyiségben. Néhány nyári lovat ült az asztaloknál, hölgyével fagyaltot szopogatva. A sarokban, a pálmák alatt a zongorista apatikusan fantáziált a billentyűk felett.

— De hiszen maga nem is halgat ide!
— Dehogyan nem, Mirjam kisasszony!

Mirjam ugyanazzal az izgalommal kezdte megint mondókáját előlről. Lepkowski végigsimította jobbkezével göröngyös koponyáját:

— Így mindenestre más a helyzet...
Mirjam arca gondolkodóvá vált amikor újra megszólalt:

— Rápu Morozhoz kellene mennem. Illetőleg most állandóan vele dolgozom, de az én ügyemről hallani sem akar. És félek is, hogy hazudik nekem.

A lengyel gondolatai Mirjam előbbi szavaival foglalkoztak. Élesen nézett a lányra:

— Mondja csak, Mirjam kisasszony, hogy illik a báróhoz az üzleti tevékenység? Mióta él Bukarestben és egyáltalán miért köt üzleteket? Hiszen gazdag!

A lány két ujjával szépen ivelt szája körül habrált. Fejét lecsüggesztette és láthatólag küzdött önmagával. Mielőtt azonban Lepkowski tovább kérdészködött volna, beszélni kezdett:

— Elitkoltam maga előtt, hogy találkoztam Horváthtal, amikor utoljára Bécsben volt. Egészen a magyar határig kísértem.

— Szemei élesen bizonyították szavait: — De igazán!

Nagy fáradtságába került, amíg végre kibökte:

— Hát tudjon meg, mindent, azért ugye nem gondol majd rosszat róla? Figyeljen ide: Horváth szegény! Egészen szegény. Koldus volt, amikor utoljára találkoztunk... harmadik osztályon utazott.

A következő pillanatban már megint saját magára fordította a beszélgetést:

— De az nem baj, én most nagyon sok pénzt keresek, ezt meg is írtam neki, minden levélben írom neki ezt...

Feltartóztatlanul dönt belőle a szó.

— És most? — kérdezte a lengyel — gondolja, hogy most is?...

— Ne izgassa magát, kisasszony. — mondotta Lepkowski — ami pedig a másikat illeti...

Nem fejezte be. Ebben a pillanatban megértett ezer és ezer összefüggést és meglátta az egymáshoz fűződő szálakat. Egész tisztán érezte, hogy Flóra a Horváth felesége. S mert nincs a bárónak semmije, nem akar róla tudni, megtagadja, holtan hazudja...

De másképp tekintve: a báró nem volt szegény! A lengyelnek szívébe nyilatott, amikor elgondolta, hogy milyen megböcsáthatatlanul viselkedett és hogy egyáltalán milyen könnyelműség volt tőle másnak a pénzével kétes eredményű vállalkozásokba bocsátkozni. Legszívesebben azonnal felugrott volna, hogy a legközelebbi posta hivatalból sürgőnyt menesszen Horváthnak.

De erőt vett magán.

— Mindent rendbehozunk. Mirjam kisasszony, — mondotta — árulja el nekem a báró címét...

A lány kételkedve nevetett, mialatt kis táskájában kotorászott:

— Mit tehet maga azzal a szörnyeteggel, vámpírral szemben? Hogyan akar fellépni ellene?

Fejesóvalva tapasztalta Lepkowski, hogy Mirjam beszéde egészen zavaros. — Nincs is értelme, — gondolta, hogy a valódi tényállást felfedjem előtte.

Sürgette, hogy menjenek.

Még azon az estén táviratot adott fel Bukarestbe. Kimerítő levelet írt, amelyben komolyan és szakszerűen megmagyarázta, hogy milyen módon és milyen mértékben szaporodott a montecarlói ezer frank. A pénz az Anglobankban van deponálva, Horváth bármikor rendelkezhetik felette.

De a sürgöny és levél »kézbesíthetetlen« jelzéssel érkezett vissza.

Ekkor Lepkowski a Helios detektívirodához fordult és megbízást adott arra, hogy báró Horváth Elemért, aki korábban Jugoszláviában földbirtokos volt, jelenleg pedig Bukarestben üzletekkel foglalkozik, kutassák fel.

Folyt. köv.

Löwy Testvérek Subotica

Üzletáthelyezés miatt nagy kiárúsítás

140 cm. Tiszta gyapju köpenyposztók	Din. 100.—
140 cm. Kockás gyapjuszővetek	Din. 75.—
140 cm. Férfi szövetek	Din. 150.—
Tiszta gyapju Lódnai szövetek	Din. 50.—
105 cm. Gyapju voalé szövetek	Din. 65.—

Egész finom női ruha- és kosztümszővetek. Legfinomabb angol és cseh férfiszövetek. Vásznak, sífonok 13.— dinártól. Parehendek, flaneliek. Papanok 250.— din. Gyönyörű mintás liberthy satinok.

Általában az összes cikkek mélyen leszállított áron lesznek kiárúsítva!

6112

Iskolakönyvek

előírás szerint
eredeti áron

író és rajzszeret
füzetek

legolcsóbban

VIG

könyvkereskedésben
Subotica 7439

ÉPÍTKEZÉSEKHEZ

legolcsóbb és legjobb
anyagot szállít

ÁRPÁDFY JENŐ

Subotica, Páje Dobanovacki 5.

Matschek ETERNIT pala
Keramittégglák és lapok
Fajence, Majolika lapok

munkával együtt

Égetett agyagesővek

PILISVÖRÖSVÁRI

köpor

terazó

kódara

agyag, fehér és vörös

piktóriöld stb.

Öntőhomok

Gipsz minden célra

PARKETTÁK

Cement

Mész

Dunai homok és sötter

Chamottégla

Chamottliszt

Mindezek

nagyban és kicsinyben

Radio

Telefon: 6-23

-készülékek eredeti
„BROADCASTING“

és saját gyártmányu, gyári árkban a
BROADCAST.

SHS és Balkán vezérképviselőnél:

KONRATH D. D. SUBOTICA

Savo Tekelije
ulica 79. szám.

Komplett készülékek

Alkatrészek

Akkumulátorok

Anodbatteriak

Dupla fejhallgatók

Brown hangszórók

Lámpák

Mérnöki szaktanács

és rajz önépítőknak

Rádiobemutató

nappal és este

Engedélyek gyors

megszerzése.

Prima szemüvegek, inga-
órák, valamint ebédülő álló
óra, tekhoz modern
üzésre berendezett
szerkezetek kaphatók

Markovics Ferenc

ékszerésznél Sombor,

17 Kralj Petra ul. 6.

Stein és Schreiber vas-
nagykereskedésében
Novisad 2 jó házból
való fiu inasnak, vagy
négy középiskolát vég-
zett tanuló gyakor-
noknak felvétetik. Je-
lentkezni lehet Magyar-
ut 39. szám. 72 5

J. M. GEORGIEVIĆ i BRAT

FANAGYKERESKEDÉSE

VRŠAC

BANAT

□

Ajánlja belacrkvai gőzfűrésznének termékeit nagyban és kicsiben ugymint: szlavoniaitölgyfapallók, gerendák stb. minden méretben, erdélyi és bosnyák fenyő épületfákat, deszkát, pallót, asztalosárut legjobb minőségben legolcsóbb áron.

Nagybani tűzifa import Romániából, két éves száraz I. o. bükkhasábok.

Mielőtt PARKETTÁZTATJA szobáit **ÁRAJÁNLATOT ÁRPÁDFY JENŐ-től** Subotica, Paje Dobanováčka ulica 5. szám
 4950 **PARKETTÁK GYÁRI LEPAKATA.**

NYILTÉR.

Tary Sándor úgy a maga, valamint gyermekei és az összes rokonság nevében mély fájdalomtól megtört szívvel, de Isten akaratában megnyugodva jelenti, hogy forrón szeretett felesége, illetve anyja, nagyanya és rokon

TARY SÁNDORNE
sz. BALOGH ANNA

folyó hó 2-án este 8 órakor. életének 58-ik, boldog házasságának 37-ik évében váratlan gyászos elhunytát.
 Leike üdvéért az engesztelő szent miseáldozat folyó hó 4-én délelőtt fél 10 órakor fog a Szent Teréz templomban a Mindenhatónak bemutatni.
 A megboldogult földi maradványait folyó hó 4-én délután 4 órakor fogjuk a [VI. Kuhačeva-Gáspár ul. 5. sz.] gyásházban a róm. kath. egyház szerzetásai szerint beszenteltetni s onnan az ugynevezett Bajai-sírkertben levő családi sírboltba a feltámadás reményében nyugalomra helyezni.
 Subotica, 1925. szeptember 2.

Bánata övéinek végtelen, vigasztalónk csakis az Isten!

Az elhunytat siratják még: özv. Radvánszki Istvánné sz. Tary Rózsika, Tary Aranka férjével Kovács Kornél, Tary Ninuska férjével Vass Kálmán gyermekei és vejei. Radvánszki Sándor, Kovács Aranka, Kovács Misi, Kovács Józsika unokái és számos rokona és ismerőse.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejthetetlen feleségem és drága jó anyámk elhunytá alkalmával részvényt nyilatkoztak és virágadományukkal, valamint a temetésen való megjelenésükkel mérhetetlen fájdalomunkon enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk halás köszönetet.
 Külön köszönettel tartozunk kőműves munkásainknak és az Építészeti Munkások Egyesületének a részvényt nyilatkozás, koszoru adomány és a temetésen való testületi megjelenésért.
 Novisad, 1925. szeptember 2.

Czoczek Nándor és családja.

Árverési hirdetés

Alulírott zárgondnok közhírré teszi, hogy a suboticei 30837 számú betétben 24845/2 hrsz. a felvett 1031 négyszögöl területű szántó a napnyugati ugarakban, továbbá a suboticei 19859 számú betétben 16143/26 hrsz. a felvett 1000 négyszögöl területű kelebiai szőlő a rajta levő 594. szám alatti lakházzal és végül a suboticei 22563 számú betétben felvett 16146/171-b hrsz. alatt felvett 1037 négyszögöl területű szántóföld **1925. évi szeptember hó 11-én d. e. fél 11 órakor** [Dr. Vas Antal ügyvéd irodájában VIII. kör, Paja Dobanováčki ulica 10. szám] a folyó 1925-1926. gazdasági évre a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés ellenében nyilvános árverésen általam haszonbérbe fog adatni.
 Közelebbi feltételek alulírott zárgondnoknál megtudhatók.

Erdélyi Pál
zárgondnok

7522

Kapható nálunk
 Bohn-féle zombolyai
 Bohn-féle kikindai
 Sima kanizsai
 Apatini apró
CSERÉP
 I. rendű
 Varga és Racsmány fakeskedők Aleksandrovo (Sándor község) Telefon 827

7434

Ügyes, intelligens

biztosítási üzletszerzőket

keresünk.
 Ajánlatok a Bácsmegyei Napló noviszádi kiadó-hivatalához címzendők.

7512

Meghívó

A „SZÁGULDÓ KERÉK”

című legmonumentálisabb filmattrakció folyó hó 4-től kezdve a novisádi „Apolló” mozgószínházban kerül bemutatásra.

Van szerencsénk ezzel kapcsolatban a t. mozgósínháztulajdonosokat a bemutató előadásra tisztelettel meghívni.

S. H. S. Filmvállalat
 Novisad

7513

VELIKI-BEČKEREKRŐL

AZONNAL SZÁLLITHATÓ

I-a kétéves

romániai bükkhasáb tűzifa

I-a válogatott

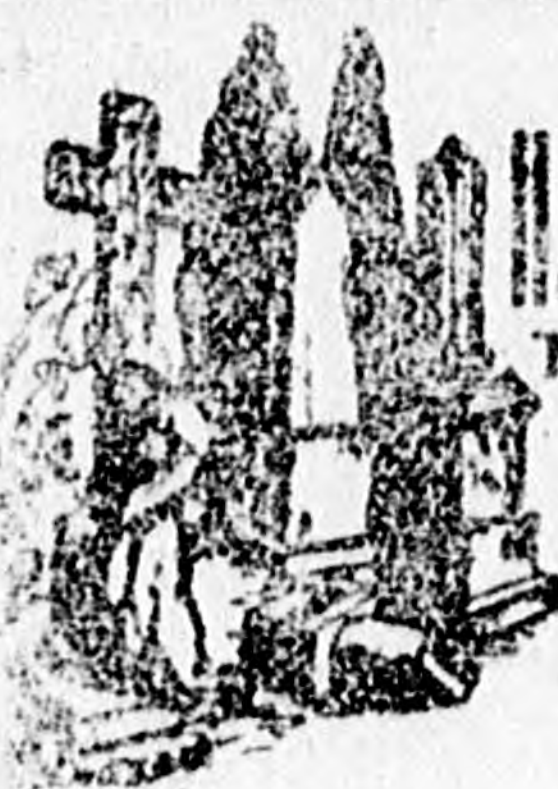
romániai bükkhasítvány

a legelőnyösebb feltételek mellett, minden mennyiségben. Megrendeléseket felvesz

STERN ANTAL VELIKI-BEČSKEREK

Vojvodina (Rózsa) szálló

7518

PONGRAC

Kőfaragó és szobrász
 SENTA: S.H.S.

Ajánlok raktáramból minden igénynek megfelelő síremléket a legmodernebb kivitelű Granit Syenit, Labrador márvány és mészkőből vállalkozom munkálat, betüvesést, aranyozást egy helyben mint vidéken. Készítok szobrász, valamint butor márvány munkákat.

VERSENYEN KIVÜLI ARAK!

Tekintse meg raktáramat minden vételi kötelezettség nélkül.

Legolcsóbb Legjobb Legtakarékosabb

MOTOROK

Benzin, petroleum, szivógáz, nyersolaj (Semi Diesel) üzemre. Speciális hajómotorok 3-120 HP-ig. Gőzgépek, gőzkazánok, rezervoárok, malom és daráló berendezések. Bérszántást vállalkoz motoros szántógéppel. Tűzőltő-fecskendők és szerelvények.
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK

PETRASS LÁSZLÓ VELIKI-BEČKEREK

Geleova (Német) ulica 48.

Osers & Bauer motorgyár képviselője.

IRODISTANŐ

ügyes, a német és szerb nyelvben, valamint a gépirásban jártas, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok Schossberger Lajos címre Novisad, Željeznička ulica 12. küldendők.

HARMONIUMOK

használtak és újak olcsón kaphatók

J. SCHMIDT

harmonium gyári lerakat, Novi-Vrbas 294.

KELICO

Természetes gyümölcs szörpök:

Citrom, narancs, málna, eper, ananas stb. felülmúlhatatlan minőségben

a legkellemesebb és legolcsóbb

HŰSÍTŐ és ŰDÍTŐ ITALOK

KELICO Lepárolóművek és Gyümölcs Szörpgyár
 Módos (Jaša Tomić) Banat

LJUBISA PICHERT

A ZEMUNI ASZFALTGYÁR KÉPVISELŐJE
VELIKI-BEČKEREK

Vállal mindennemű aszfaltozási munkát községekétől és magánosoktól
SZOLID ÁRAK!

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. **Subotica** Telefon: 190 sz.

Táviratcím: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota.
 Telep: Sentaí put.

Mindenféle zsák, zsinegáru, tömlő és hevederek

PONYVA UJ ÉS HASZNÁLT PONYVAKÖLCSÖN

Butorszövetek szőnyegek és az összes kárptos cikkek gyári áron beszerezhetők.

Remélem, mindenki tudja hogy gyártmányaim megek, isléssek és olcsók

Beck Jenő kötött-szövött áruk gyára, Subotica
 Pašičeva ulica 8.

Üzletem áthelyezése miatt raktáron lévő összes árukat mélyen leszálított árban árusítom.

BALÁZS J. JENŐ

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Csütörtök — vasárnap
IVAN MOSJUKIN
a legnagyobb orosz szín-
művész a világhírű **Hudo-**
zsztvenyi színház v. tagja
ki diadalmos sikerrel járja
Európa összes metropolit-
sait fellép
SZERELEM SZIGETE
6 felvonásos színdarabban.
Előadások kezdete mindkét
órakor

Szeptember 3—6
csütörtök — vasárnap
KACAGÓ VERSENY
Ausztráliai
menyasszony
Zoro és Huru a két világ-
esavargó legújabb burlesk
kalandja egy szerelmi his-
tória keretében, melynek
ötletei könnyelgig mekka-
cagatták a nézőt.
moziban naponta 4, 6, 1/29
órakor

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és elmond
készen van számra. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár.
Csak felbontott jellegű leveleket továbbítunk
Kérdéskódokhoz válaszbélyeg mellékelendő.

SOKAT JÁR — autón?
ROSSZUL JÁR — ha nem vedi a szemét
JÓL JÁR — ha védőszemüveget vesz, de csakis
TENNER OPTIKUSNÁL
Subotica, Korzó 11.
Autó-szemüveg specialitások nagy választékban. 6802

HÁZASSÁG

Házasságokat előkező, va-
evonós, urikörökben dísz-
kréten közvetít Faragó
Jenő budapesti irodája.
Népszínház-utca tizenhat.
Célteljesen levezetés.
Díjtalan felvilágosítás. —
(Népszínház-utca tizenhat.)
Megbizások: Szlovenskó,
Jugoszlávia, Románia, Ma-
gyarország területeiről. —
(Alapított 1910. évben.)

LEVELEZÉS

Aranka, Visszajöttem, Ir-
tam, megkaptam? Irjon tel-
jes címmel Pécs Megye-
háza. 7516

ÉKSZEREK

ARANYLANCOK, ÓRÁK
REPOVICS-nál
Aleksandrova ul. 15. Ruff mellett
Ékszerfoglalások megvárhatók.

FOGLALKOZÁS

Tisztviselő, önálló munka-
erő, aki a német és szerb
nyelvet írásban és szóban
teljesen bírja, a vasszak-
mában és a könyvelésben
is jártas, helybéli vállalat-
hoz felvételt. Ajánlatokat
»Vaskereskedő« jellegre a
kiadóhivatal továbbít. 7503

Nőften fiatalember tanyá-
ra megbízható hávezető-
nőt keres. Ajánlatok e lap
kiadóhivatalába »Unatko-
zó« jellegre kéretnek. 7496

Főzni tudó mindenest ke-
resek azonnali belépésre.
Hoffmann fűszeres, Csir-
kepiac, Subotica. 7500

Gabonaszakmabeli érett-
ségizett fiatalember, jugo-
szláv állampolgár, szerb-
horvát, német és magyar
nyelvismerettel, könyve-
lésben, gépirásban jártas,
megfelelő állást keres.
Cim: J. Stefanic, Ruma. 7514

Steiner cukrászdában ki-
szolgáló tanulóleány fel-
vételt. Bunyevac előny-
ben részesül. 7520

Fiatall fűszer- és csemege-
kereskedőseged állást ke-
res azonnali belépésre. —
Levelket »Delikates«
jellegre a kiadóba kér. 7517

Főmolnár kerestetik mi-
előbbi belépésre tanyai
felvagenos vámmalomban.
Aki famunkát némileg ért,
előnyben részesül. Nős
molnárnak konvenció és
lakás, növények koszt és
kvártély. Vukovics Benő,
Park Kralja Petra 9. Subo-
tica. 7437

Munkásokat keresek cu-
korrépa és kukoricater-
méshez 40 személyt. —
Nagy Sándor, Bačka-To-
pola. 7255

JEGYGYÜRÜKET
és menyasszonyi ajándékokat
a legolcsóbban vásárolhat
Ádám ékszerésznél
Subotica, Rudičeva ulica 6.
Sugár-ház. 3769

Rabbinak 19 éves, szerény-
igényű fia, ki a gabonaszak-
ma gyakorlati és irodai
részében jártas, szerb és
magyar nyelven ír és be-
szél, gépiráshoz ért, a
szakmában oly elhelye-
zést keres, hol a szombati
megtartathatná. Levele-
ket »Noblesse Oblige«
jelige alatt továbbít a ki-
adóhivatal. 7408

Egy tisztaság és rend-
szerető seffőr állást keres
miejöbbi belépésre. Cim:
Prisztav Dezső, Staraka-
niža. 7299

Orvosi rendelőbe kis-
asszony ajánlkozik némi
gyakorlattal. Cim a kiadó-
ban. 7404

Kellő jártasságu, szerb
és magyar nyelvű irnokot
keres Dr. Fischer Jákó
és Dr. Kalmár Elemér ügy-
védi irodája. 7395

Német kisasszonyt ke-
resek aug. 15. esetleg szept.
1-i belépésre. Cim a ki-
adóban. 6740

Mérnök vagy földmérő,
aki alkalmazást keres, ir-
jon: Ivan Ivković Ivand-
kić, Subotica, Senec ulica
broj 28. cimre. 7316

Körfűrészen dolgozni tu-
dó és faüzletben jártas
munkás felvételt. Basch
és Vigh sombori-uti fate-
lepén. 7477

Traži se činovnik počet-
nik i tri učenika (šegrti)
za brašnarsku radnju. —
Adresa u administraciji. 7484

Cimbalmos azonnal felvé-
tetik éjjeli üzletbe. Cim:
B. Šrifel, Bijelovar, Pri-
laz 3. 7487

Hivatalnok kezdő és há-
rom tanulóiu (inas) ke-
restetik lisztüzlet részére.
Cim a kiadóban. 7485

Elárúsítót, ígveset gimn-
ziumba büfféhez keres Ka-
kas-iskolánál Mayer-sütő-
de. 7444

Tanonc koszt és teljes el-
látással azonnal felvételt
Stern péknél. Sentán. 7529

Rosa, Einstweilen schrei-
be an die Adresse Petro-
vić i Vasiljević, Skopljan-
ska 24 für I. No. 8. Zu-
nächst gebe Dir meine
ständige Adresse an.
Wann kommst Du, warte
Dich mit Sehnsucht. Küsst
Dich I. No. 8. 7518

Segédet iómunkást fel-
vesz Walter József fod-
rász Senta. 7506

Deutsches Erzieherin sucht
Stelle. Zuschriften an die
Administration unter
»Tüchtig«. 7499

OKTÓBER

Ezen a napon lesz kisorsolva a
Bácsmegei Napló AUTOJA.
A sorsolásban résztvesz min-
denki, aki négy hónapra 200
dinárral előfizet a Bácsmegei
Naplóra

A kiállításán meggyőződhetek róla, hogy a
subotici villamos vasut és világítási r. t.
városi üzlete raktáron tart a legkülönbélebb
elektrotechnikai anyagot, ezért ne felejtsek
el, hogy városi üzletünk
KOSTINA ULICA 1.
alatt van, ahol állandó kiállítás van csillárokból,
motorokból, villanykörték- és lámpákból
stb., legsolidabb áron. Ajánljuk a t. áram-
fogyasztó közönségnek, hogy összes szük-
leteit nálunk szerezze be, mert a legjobb árut
tartjuk és messzemenő garanciát vállalunk.

Négyiáratu vámmalom
óriási forgalommal eladó.
Leveleket a kiadóhivatal
továbbít. 7379

Hentesüzletemet és mű-
helyemet eladom, Boros-
gyevi Antal, Senta. 7409

Rölöskereskedés, jól jöve-
delmező, Kula forgalmas
helyén, nagy árukészlet-
tel, clesón 300.000 dinár-
ért eladó. Bömches-
közvetítőroda, Bačka-To-
pola. 7429

Mustra német előre adok.
Cim a kiadóban. 7092

ELADÓ
Bácska egyik legna-
gyobb magyar nagy-
községében legforgal-
masabb helyen levő
**fűszer-
és vasüzlet.**
Megkeresések
»VASÜZLET« jellegre
e lap kiadóhivatalába
keretnek.

KISS ZÁLOGINTÉZETE
mindenféle értéktárgyakra
kölesönt ad. Zalogból
visszamaradt cirka 500
méter sötétszürke finom
gyapuzövet, szállításra;
v. férfi női raglán és téll-
kabátnak való. Ékszeres-
ruhák, kabátok, fehérne-
müek és minden más tár-
gyak állandóan olcsón el-
adatnak. Subotica, I. kör,
Bogovičeva (Kinizsi) ul.
12. 5697

Eladó ház, melyben jó-
forgalmu vendéglő és fű-
szerüzlet van, családi
okok miatt sürgösen el-
adó. Zsarkó Pál, Jázova,
7111

32 láncc föld supliaki
csárdánál martenosi föld-
deken két tanúval eladó.
Vučić Iván, Martonos. 7369

Elköltözés miatt ruhanemű,
edények, butorok,
könyvek, kitűnő hegedű
stb. sürgösen igen olcsón
eladó. Tolstojeva (Odor)
ulica 17. 7443

Stelázi és nult clesón el-
adó. Cim a kiadóban. 7465

7. sz. kabátkötő, egy 8 és
egy 10. sz. harisnykötő-
gép eladó. Cim: Bleszák-
telep 11. 7466

Készruha mintavásár! A
szabóipar remekei meg-
érkeztek! Férfiöltöny, rag-
lán, bőrkabát, prémis gaz-
dászkat, bricsesszek, fju-
ruhák. Különlegességek női
felöltőkben Eisler Izsónál,
barátok temploma során.

Üres ládák, kemény és
puhafából eladók. Pallas
Reklám, Subotica, Paje
Kujundžica ul. 4. 7528

Varga-féle nagyvendéglő
Bácski-Monostoron öreg-
ség miatt előnyös fizeté-
si feltételek mellett azon-
nal szabadkézből eladó.
Érdeklődni Nagy György
fővádasznál Dorozslóvön
lehet. Közvetítők díjaz-
tatnak. 7519

Negyvenhektós boréshor-
dók kitűnő állapotban el-
adók. Érdeklődni lehet
Szántó István vendéglős-
nél, Subotican, Savo Te-
kelite ut. 7505

Sentán, Kard-utcában egy
ház melléképületekkel
együtt eladó, Bergel Jakab
ügynök. 7507

Jóforgalmu éjjeli-üzlet,
házzal együtt eladó beteg-
ség miatt. Madász János,
Novibečei (Banat). 7515

KÜLÖNFÉLE

Özv. Sztréhiarszky Mihály-
né közölje pontos címét a
pozsonyi árvaszéknél anya-
ja halála esete ügyében.
7508

Olcsó és jó paplan csakis
Németh Margit üzletében,
Subotica, Pašičeva ul. 8.
kapható. Megrendelésre ké-
szíték helybéli, gyapju-
ból és vattából, úgy utat
mint régit. Németh trafik,
Páleny-biac. 6710

Kiadó egy utcai butoro-
zett és egy udvari üres
szoba azonnalra a város
központjában. Ugyanot
elsőrendű házikoszt kihor-
dásra kapható. Cim a ki-
adóban. 7496

Izraelita uricsalád teljes
ellátásra elvállal 10—14
éves, 1. esetleg 2 gimna-
zista leánykát, Zongora,
fürdőszoba. Cim a kiadó-
ban. 7422

Uri család elfogad 2—3
fiút vagy leányt ellátásra,
fürdőszobás egészséges
lakással és zongora hasz-
nálattal. Cim a kiadóban.
7407

Arany férfi óralánc érem-
mel szerdán délelben Fötér
közéleiben elveszett. Meg-
találó kéretik jutalom el-
lenében a kiadóhivatalban
leadni. 7525

Aleksandrova ulica közé-
leiben száraz utcai raktár,
műhelynek is alkalmas,
kiadó. Dobanovački ul. 8.
7502

Izraelita uricsalád város-
házával szemben teljes el-
látásra elvállalna 10—12
éves leánykát, Gondos
felügyelet, idegen nyel-
vek, zongora, fürdőszoba.
Cim a kiadóban és telefon
8—79. 7527

Elveszett 2-án d. u. egy
gyöngvör. Megtaláló ju-
talom ellenében adja le a
kiadóba. 7498

Magános bankhivatalnok-
nő keres egy butorozatlan
szobát, esetleg teljes ellá-
tással. Cim: Eskontna
Banka. 7521

Somborban uricsaládnál
néhány gimnazista-leány
felvételt teljes ellátással.
Magas, száraz lakás, jó
koszt és közel az iskolá-
hoz. Érdeklődni: Sombor,
Sv. Rókus 22. 7511